

HØRINGSNOTAT VEDRØRENDE UDKAST TIL LOVFORSLAG OM ÆNDRING AF LOV OM VISSE ERHVERVSDRIVENDE VIRKSOMHEDER, SELSKABSLOVEN, LOV OM FINANSIEL VIRKSOMHED OG FORSKELLIGE ANDRE LOVE

8. april 2024
2023 - 14568
mibesc

(Bedre vilkår for demokratiske virksomheder og regler om frakendelse af retten til at være ledelsesmedlem som følge af digitaliseringsdirektivet)

1. Indledning

Lovforslaget har til formål at udmønte de lovinitiativer, der følger af Aftale om demokratiske virksomheder, der blev indgået mellem regeringen, Socialistisk Folkeparti, Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti, Alternativet og Nye Borgerlige den 1. december 2023.

Formålet med aftalen er at skabe bedre forhold for demokratiske virksomheder, så vilkårene for start og drift ligestilles og bliver de samme som for andre virksomheder.

Med lovforslaget gennemføres initiativerne om tydeliggørelsen af muligheden for medarbejdereje, kapitalrejsning ved investerende deltagere, aktivsikring underlagt offentligt tilsyn, mulighed for omdannelse til demokratisk virksomhed og bedre mulighed for medlemskommunikation mellem visse finansielle virksomheder og deres demokratiske ejervirksomhed eller -forening. Initiativerne gennemføres ved en ændring af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder (herefter erhvervsvirksomhedsloven), selskabsloven, lov om finansiell virksomhed og lov om forsikringsvirksomhed.

Lovforslaget har desuden til formål at gennemføre den del af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2019/1151/EU af 20. juni 2019 om ændring af direktiv 2017/1132/EU, for så vidt angår brugen af digitale værktøjer og processer inden for selskabsret (herefter digitaliseringsdirektivet), der vedrører frakendelse af retten til at være ledelsesmedlem i dansk ret ved en ændring af selskabsloven.

Forslaget har været sendt i høring den 17. januar 2024 med høringsfrist den 14. februar 2024 til i alt 97 myndigheder, organisationer, foreninger, m.v. Der er modtaget 18 høringssvar med konkrete bemærkninger til udkastet

til lovforslag. Der er modtaget hørings svar fra Advokatfirmaet Morten Tarp, Dansk Industri (herefter DI), Danske Advokater, DM, F&P, Fagbevægelsens Hovedorganisation (herefter FH), Finans Danmark, Forenet Kredit, FSR – danske revisorer (herefter FSR), Kooperationen, Kuratorforeningen, Landbrug & Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, LB Forsikring og LB Foreningen (herefter samlet LB), Tryghedsgruppen, Tænketanken Demokratisk Erhverv, Velliv og Østifterne.

Centralorganisationernes Fællesudvalg, Dansk Arbejdsgiverforening, KL og Folketingets Rigsrevision har meddelt, at de ikke har bemærkninger til lovforslaget.

De generelle bemærkninger til lovforslaget gennemgås nedenfor i afsnit 2. Konkrete bemærkninger til de enkelte emner i lovforslaget gennemgås og kommenteres nedenfor i afsnit 3.

Nogle af de modtagne hørings svar indeholder bemærkninger af redaktionel og teknisk karakter. Disse kommentarer omhandler dog ikke substansen og omtales derfor ikke nærmere i dette notat. Herudover indeholder enkelte hørings svar bemærkninger, som ikke angår lovforslaget, og omtales derfor ikke nærmere i dette notat.

2. Generelle bemærkninger

Danske Advokater anerkender det overordnede sigte med lovforslaget om øget fleksibilitet, herunder tydeliggørelse af adgangen til medarbejdereje, etablering af mulighed for optagelse af investerende deltagere, adgang til frivillig aktivsikring og adgang til omdannelse samt den øvrige liberalisering, som en vedtagelse af lovforslaget vil indebære. Danske Advokater anfører dog også, at de kan være i tvivl om, hvorvidt særligt adgangen til frivillig aktivsikring vil finde praktisk anvendelse i større omfang.

Kooperationen anfører, at en opdatering af erhvervs virksomhedslovens bestemmelser om virksomheder med begrænset ansvar er et meget vigtigt element i retningen af at skabe bedre forhold for demokratiske virksomheder, så vilkårene for start og drift bliver de samme som for andre virksomheder. Kooperationen mener dog, at der er behov for justeringer af lovforslagets del om investerende medlemmer, den bundne reserve og solnedgangsklausulen på omdannelses muligheden fra kapitalselskab til virksomhed med begrænset ansvar, for at sikre den mest effektive realisering af den bagved-

liggende hensigt. Kooperationen opfordrer til, at medlemmerne af Ekspertarbejdsgruppen om demokratiske virksomheder inviteres til et årligt statusmøde om implementeringen af initiativerne om demokratiske virksomheder, herunder om barrierer, udbredelse og effekterne af implementeringen og at relevante interessenter og vidensaktører inddrages i dialog herom.

Tænketanken Demokratisk Erhverv oplyser, at de bakker kraftigt op om lovforslaget, og ser frem til, at de enkelte initiativer bliver til virkelighed og kommer til at gøre en forskel for nuværende og fremtidige demokratiske virksomheder. Hertil bemærkes, at de er af den opfattelse, at lovforslaget med en række præciseringer vil kunne komme helt i mål med hensigten om at styrke kendskab til demokratiske virksomheder (og herunder medlemmernes indflydelsesmuligheder i disse), fjerne barrierer og gøre det nemmere at etablere nye demokratiske virksomheder. Tænketanken Demokratisk Erhverv opfordrer til, at medlemmerne af Ekspertarbejdsgruppen om demokratiske virksomheder inviteres til et årligt statusmøde om implementeringen af initiativerne om demokratiske virksomheder, herunder om barrierer, udbredelse og effekterne af implementeringen, samt at der i den generelle implementering af arbejdsgruppens anbefalinger tages højde for, at nedsættelse af ”Udvalget for god demokratisk ledelse” udelukkende er midlertidigt, og at det bør tænkes ind, hvordan gruppens vigtige arbejde kan videreføres og fortsættes blandt landets demokratiske virksomheder. Sammensætning af udvalget, sikring af dets bredde og videreførelse af arbejdet bør således være indtænkt fra start af udvalgets nedsættelse.

FH hilser lovforslaget velkomment, da lovforslaget overordnet set forbedrer mulighederne for at etablere, drifte og videreudvikle demokratiske virksomheder på vigtige strækninger. FH foreslår, at anbefalingen om model for medarbejdereje gennemføres, men noterer sig, at forslaget ikke kunne finansieres inden for rammen af aftalen om demokratiske virksomheder. FH anfører desuden, at de støtter, at deltagelsen med egen arbejdsindsats kan ske både som lønmodtager og som selvstændig, men foreslår, at forskellene tydeliggøres i guides og standardvedtægter m.v. på Virksomhedsguiden, da det skaber meget forskellige virksomheder, og da det har en række arbejds- og skatteretlige konsekvenser for den enkelte virksomhedsdeltager, samt at det bør fremgå tydeligt, hvornår man er lønmodtager, og hvornår man er medejer af en demokratisk virksomhed. FH opfordrer til, at medlemmerne af Ekspertarbejdsgruppen om demokratiske virksomheder inviteres til et årligt statusmøde om implementeringen af initiativerne om

demokratiske virksomheder, herunder om barrierer, udbredelse og effekterne af implementeringen.

Landbrug & Fødevarer oplyser, at de generelt er positive i forhold til udmøntningen af de lovinitiativer, der følger af den politiske aftale om demokratiske virksomheder, herunder, at de støtter tydeliggørelsen af præciseringen af medarbejdereje. Landbrug & Fødevarer anfører, at tydeliggørelsen af muligheden for medarbejdereje kun er en del af Ekspertarbejdsgruppen om demokratiske virksomheders anbefaling nr. 2, og at der ligeledes bør ses nærmere på det skatteretlige regelsæt for medarbejderaktier.

Landdistrikternes Fællesråd oplyser, at de finder det overordnet positivt, at der med lovforslaget skabes bedre vilkår for demokratiske virksomheder. Landdistrikternes Fællesråd opfordrer til, at medlemmerne af Ekspertarbejdsgruppen om demokratiske virksomheder inviteres til et årligt statusmøde om implementeringen af initiativerne om demokratiske virksomheder, herunder om barrierer, udbredelse og effekterne af implementeringen.

LB anfører, at de overordnet anser, at de foreslåede ændringer vil forbedre vilkårene for demokratisk ejede virksomheder i overensstemmelse med ambitionerne udtrykt i den politiske aftale.

FSR anfører, at lovudkastet lægger op til nogle interessante nyskabelser i erhvervsvirksomhedsloven, herunder muligheden for frivillig aktivsikring med tilhørende offentligt tilsyn.

DM oplyser, at de bakker fuldt op om lovforslaget, da de mener, at lovforslaget kommer til at forbedre mulighederne for at etablere, drifte og videreudvikle demokratiske virksomheder. Derudover bifalder DM, at lovforslaget følger en række af de anbefalinger, som Ekspertarbejdsgruppen om demokratiske virksomheder kom med, som DM sad med i.

DI oplyser, at de generelt støtter de tiltænkte ændringer for de forskellige virksomhedsformer, idet lovforslagene har til formål at fjerne barrierer, men har betænkeligheder ved den lovtekniske udformning af lovforslagets del om aktiv deltagelse i virksomheder med begrænset ansvar, og opfordrer til, at det sikres, at der ikke kommer utilsigtede konsekvenser.

DI støtter desuden den foreslåede implementering af digitaliseringsdirektivet, som indfører regler i selskabsloven om frakendelse af retten til at være

ledelsesmedlem og udveksling af oplysninger om personer, der er frakendt en sådan ret, herunder at man ikke må være ledelsesmedlem i et dansk kapital selskab, hvis man er frakendt retten hertil i Danmark eller i et andet EU-/EØS-land.

Kommentar

Høringen tegner overordnet et billede af, at erhvervsorganisationerne er positive over for lovforslagets styrkelse af, at vilkårene for start og drift af demokratiske virksomheder sidestilles med øvrige virksomheder.

Kooperationen, Tænketanken Demokratisk Erhverv, FH og Landdistrikternes Fællesråd fremhæver, at der i overensstemmelse med Ekspertarbejdsgruppen om demokratiske virksomheders anbefaling, bør inviteres til et årligt møde med medlemmer af ekspertarbejdsgruppen om implementeringen af initiativerne.

Erhvervsstyrelsen vil som et led i implementeringen af initiativer om demokratiske virksomheder i perioden 2024-2026 afholde et årligt dialogmøde, hvor styrelsen afrapporterer på arbejdet med anbefalingerne. Til dialogmøderne vil en række nøgleinteressenter blive inviteret, herunder udvalgte toneangivende demokratiske virksomheder, brancheorganisationer, rådgivere, forskere, arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer. På dialogmøderne gives en status på lovarbejdet, komiteens arbejde med anbefalinger og arbejdet med udarbejdelse af uddannelsesmateriale til udbredelse af kendskabet til demokratiske virksomheder. Det første dialogmøde forventes at blive afholdt ultimo 2024.

3. Bemærkninger til konkrete emner

Gennemgangen og kommenteringen af de konkrete bemærkninger i høringssvarene foretages med udgangspunkt i følgende opdeling:

3.1 Deltagelse, herunder med egen arbejdsindsats (medarbejdereje), i virksomheder med begrænset ansvar

3.1.1 Krav om aktiv deltagelse

3.2 Investerende deltagere i virksomheder med begrænset ansvar

3.2.1 Anvendelse af betegnelserne medlemmer og deltagere

3.2.2 Investerende deltagere baseret på stemmerettigheder

3.2.3 Tærskelværdi

3.2.4 Mulighed for crowdfunding

3.2.5 Tvangsopløsning

3.3 Omdannelse til demokratisk virksomhed

- 3.3.1 Solnedgangsklausul
- 3.3.2 Videreførelse af CVR-nummer og succession
- 3.3.3 Udarbejdelse af mellembalance

3.4 Aktivsikring for virksomheder med begrænset ansvar

- 3.4.1 Anvendelse af den bundne reserve
- 3.4.2 Fusion, spaltning eller omdannelse af virksomheder med bunden reserve
- 3.4.3 Tilsyn med aktivsikring
- 3.4.4 Placering af bestemmelser om aktivsikring
- 3.4.5 Ændring af ikrafttrædelsesbestemmelse

3.5 Årsrapport, balancesum, kapitalkrav og kapitalberedskab

- 3.5.1 Kapitalkrav og kapitalberedskab
- 3.5.2 Krav til årsrapport og balancesum

3.6 Medlemskommunikation

- 3.6.1 Forslaget i forhold til øvrige videregivelsesregler i lov om finansiel virksomhed og lov om forsikringsvirksomhed.
- 3.6.2 Videregivelse af personnummer og CVR-nummer som kontaktoplysning
- 3.6.3 Betegnelse af de personer, der optages i den demokratiske virksomhed
- 3.6.4 Den videre kommunikation med medlemmerne eller deltagerne i de demokratiske virksomheder
- 3.6.5 Videregivende oplysninger må ikke bruges til markedsføring og rådgivning
- 3.6.6 Videregivelse af valggruppe
- 3.6.7 Kravet om at foreningen eller virksomheden er hel eller delvis ejer af den finansielle virksomhed eller forsikringselskabet
- 3.6.8 Samme videregivelsesmulighed for andre virksomheder

3.7 Frakendelse af retten til at være ledelsesmedlem som følge af digitaliseringsdirektivet

- 3.7.1 Registreringsnægtelse og afregistrering som ledelsesmedlem
- 3.7.2 Anmelderansvar

3.8 Lovforslagets anvendelsesområde

- 3.8.1 Udvidelse af lovforslaget til at omfatte andelsvirksomheder med personlig hæftelse

3.1 Deltagelse, herunder med egen arbejdsindsats (medarbejdereje), i virksomheder med begrænset ansvar

3.1.1 Krav om aktiv deltagelse

DI bemærker, at det fremgår af forslaget, at deltagerne i en virksomhed med begrænset ansvar omfattet af erhvervsvirksomhedslovens § 3 skal deltage aktivt i virksomheden, og at det herefter præciseres, at der er tale om aktiv deltagelse i virksomheden, når deltagerne bidrager (1) som aftager, (2) som producent, (3) som leverandør, (4) med egen arbejdsindsats eller (5) på anden lignende måde.

DI anfører, at det efter deres opfattelse i dag er et krav at deltage aktivt i virksomheden, hvis man vil opfylde betingelserne for at være et andelsselskab eller en andelsforening efter lovens § 4, mens det er tvivlsomt, om man kan stille samme generelle ultimative kriterie for at kunne være en virksomhed med begrænset ansvar efter lovens § 3.

DI oplyser, at de er enige i, at aktiv deltagelse i virksomheden er (og bør være) et moment, der er indgår i den konkrete vurdering, der skal foretages, når det skal afgøres, om en virksomhed er registreringspligtig efter lovens § 3. DI mener dog samtidig, at vurderingen af, om en virksomhed er registreringspligtig efter § 3, er (og bør være) en samlet konkret vurdering, hvor aktiv deltagelse fra medlemmerne ikke nødvendigvis skal være opfyldt. DI påpeger, at hvis ikke dette er (eller bliver) tilfældet, vil der være en række virksomheder, der i dag er registreret efter erhvervsvirksomhedsloven, som ikke længere opfylder betingelserne for registrering, ligesom der i fremtiden vil være en række virksomheder, som ikke længere vil skulle registreres efter erhvervsvirksomhedsloven, der tidligere ville være blevet registreret.

DI henleder især opmærksomheden på Højesteretsdommen UfR 2003.296/2 H (FDM-dommen), hvor en forening med begrænset ansvar (FDM f.m.b.a.) blev anset for registreringspligtig efter erhvervsvirksomhedsloven, fordi foreningens formål bl.a. søgtes gennemført ved at indgå aftaler, der indebærer økonomiske og servicemæssige fordele for medlemmerne. DI anfører, at medlemmer af FDM, der til gengæld for deres FDM-kontingent får medlemsrabatter, hvis de anvender bestemte serviceudbydere, f.eks. i forhold til bilforsikring, værksteder, bilsyn, bilvask mv., ikke opfylder et kriterie om at "deltage aktivt i virksomheden", og bemærker, at FDM f.m.b.a. fortsat er registreret efter loven.

DI henviser desuden til, at tidligere praksis fra Erhvervsankenævnet og Erhvervsstyrelsen indeholder en række eksempler på kendelser og afgørelser, hvor en forening med begrænset ansvar blev anset for registreringspligtig efter erhvervsvirksomhedsloven, uden at deltagerne deltog aktivt i virksomheden. ”Erhvervsdrivende virksomheder – en lovkommentar, 2. udgave (2007)”, omtaler f.eks. sager, hvor der blev lagt vægt på, at en forenings formål var markedsføring af medlemmerne, eller at der i en brancheforening blev oparbejdet overskud, som ikke var tænkt anvendt til fagpolitiske formål, og af disse grunde var der tale om virksomheder, der har til formål at fremme virksomhedens deltagers økonomiske interesser gennem erhvervsdrift, som skulle registreres efter erhvervsvirksomhedsloven, selvom der ikke var tale om, at medlemmerne aktivt deltog i selve virksomheden.

DI anerkender, at der i forbindelse med indsættelsen af den nuværende § 3, stk. 1, 2. pkt., ved lov nr. 616 af 14. juni 2011 blev lavet nogle lovbemærkninger, der kan lyde, som om aktiv deltagelse i virksomheden generelt er et ultimativt krav. De pågældende lovbemærkninger bør dog efter DI's opfattelse læses i kontekst af den pågældende lovændring, hvor de var med til at understøtte lovpræciseringen af, at en virksomhed med begrænset ansvar skal have mindst 2 deltagere. Så vidt DI er bekendt, havde Erhvervsstyrelsen nemlig haft sager, hvor der efter styrelsens opfattelse reelt kun var 1 deltager, selvom der formelt kunne siges at være flere 'deltagere' i den virksomhedskonstruktion, som ansøgningen om registrering efter erhvervsvirksomhedsloven handlede om. DI bemærker, at Erhvervsstyrelsen i afgørelserne lagde vægt på, at de yderligere 'deltagere' ikke var aktive og at der var tale om konkrete afgørelser, hvor det centrale i afgørelserne var spørgsmålet om, hvorvidt den pågældende virksomhedskonstruktion opfyldte kravet om mindst to deltagere.

DI bemærker i den forbindelse, at det havde været oplagt at skrive et sådant generelt krav om aktiv deltagelse ind i lovtæksten, hvis det havde været hensigten med lovændringen i 2011. DI bemærker endvidere, at lovbemærkningerne til 2011-ændringen eksplicit siger, at der ikke er tiltænkt ændringer i den gældende retstilstand. Som anført ovenfor var retstilstanden inden 2011-ændringen, at virksomheder godt kunne registreres efter erhvervsvirksomhedsloven, uden at medlemmerne nødvendigvis var aktive deltagere i virksomheden, jf. bl.a. FDM-højesteretsdommen fra 2003.

DI henviser til, at der i den tidligere nævnte lovkommentar fra bl.a. Jytte Heje Mikkelsen (fra 2007) at der om den tidligere praksis i Erhvervsstyrelsen angivet (s. 38): ”som rettesnor kan siges, at registreringspligt forudsætter, at deltagerne direkte eller indirekte har en økonomisk fordel ved at være medlem af foreningen i forhold til ikke at være medlem. Den økonomiske fordel må ikke være af underordnet betydning. Begrebet økonomiske interesser er i lovens forarbejder defineret som ”økonomiske fordele som overskudsdeling, udlodning ved opløsning m.v., bonus, rabat m.v.” Det må i hvert tilfælde foretages en konkret vurdering af, om medlemmernes økonomiske interesser fremmes gennem virksomhedens erhvervsaktivitet.”

DI henstiller til, at det vurderes, om dette ikke fortsat bør være styrelsens praksis, og om den foreslåede lovændring ikke uhensigtsmæssigt vil begrænse styrelsens mulighed for fremover at foretage et samlet skøn. DI opfordrer i givet fald til, at der findes en anden måde at tydeliggøre, at der er mulighed for medarbejdere i en virksomhed med begrænset ansvar, jf. de generelle bemærkninger.

Advokatfirmaet Morten Tarp anfører, at forslaget i udkastet bryder med grundlæggende principper og afgørelsespraksis fra domstolene og Erhvervsankenævnet om sondringen mellem erhvervsdrivende foreninger og andelsvirksomheder. Advokatfirmaet Morten Tarp bemærker, at de ikke er enige i ministeriets vurdering af at tydeliggørelsen af muligheden for medarbejdere er relevant for både A.M.B.A. og F.M.B.A., og at de finder, at den foreslåede regulering af aktiv og passiv deltagelse direkte i lovens § 3 ikke er relevant eller hensigtsmæssig for foreninger med begrænset ansvar (FMBA), men et unødvendigt indgreb i det grundlæggende foreningsretlige princip om, at medlemskredsen for en forening som udgangspunkt skal være åben, som også gælder for foreninger med begrænset ansvar efter erhvervsvirksomhedsloven.

Kommentar

Høringen viser, at der er en bekymring for, at begrebet ”aktiv deltager” kan medføre en indsnævring af erhvervsvirksomhedslovens anvendelsesområde ifm. medlemmer af foreninger med begrænset ansvar, hvilket ikke er tilsigtet.

Deltagelsen i virksomheder med begrænset ansvar er kendetegnet ved, at deltagerne deltager på en nærmere angivet måde, hvor de benytter sig af

virksomhedens ydelser, det være sig som mælkeproducent, medlemstilbud (rabatter), forsikringsabonnementer m.fl.

Det er en betingelse, at virksomheder med begrænset ansvar har minimum to deltagere, at der er mulighed for vekslende deltagerantal, og at økonomiske og forvaltningsmæssige rettigheder ikke er baseret på deltagernes andel af kapitalen. Det er således ikke muligt at stifte en virksomhed med begrænset ansvar omfattet af erhvervsvirksomhedsloven med én deltager, hvilket adskiller organisationsformen fra enkeltmandsvirksomheder og kapitalelskaber, som kan have én ejer. Det blev tydeliggjort i lovens § 3 ved lov nr. 616 af 14. november 2011, hvor det blev præciseret, at en virksomhed med begrænset ansvar minimum skal have to aktive deltagere. Præciseringen havde til formål at sikre, at lovens krav om mindst to deltagere ikke blev omgået som følge af en række konkrete sager, hvor en persons deltagelse havde karakter af proforma-deltagelse med henblik på at opfylde lovens krav om mindst 2 deltagere.

Formålet med den gældende bestemmelse er at sikre, at virksomheder, der skal registreres efter selskabsloven, ikke registreres efter lov om visse erhvervsdrivende virksomheder. En virksomhed, der skal registreres efter lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, skal derfor væsentligt adskille sig fra f.eks. et kapitalsselskab (aktie og anpartsselskab). Hvis adskillelsen ikke er væsentlig, omfattes virksomheden af selskabsloven eller eventuel anden lovgivning.

Det har dog ikke med præciseringen af kravet om 2 aktive deltagere, som omtalt i bemærkningerne til ændringen i 2011, været til hensigt at begrænse måderne, hvormed deltagerne kan anses at deltage i virksomheden, men derimod at forebygge en omgåelse af minimumskravet om antal deltagere. Præciseringen har derfor heller ikke medført en indsnævring i Erhvervsstyrelsens praksis vedrørende medlemsdeltagelse i F.M.B.A.'er.

Ift. muligheden for medarbejdereje, dvs. hvor medarbejdere deltager i en virksomhed med begrænset ansvar ved egen arbejdsindsats, er det med lovforslaget ønsket at tydeliggøre, at dette er muligt. Ved deltagelse med egen arbejdsindsats menes, at deltagerne udfører arbejde for virksomheden. Både medarbejdere, hvor der er etableret et egentligt ansættelsesforhold, men også andre, kan betragtes som deltagere. Det kan f.eks. være ved deltagelse af en arbejdsindsats, som ikke udspringer af et ansættelsesforhold, men i stedet udspringer af f.eks. selvstændigt konsulentarbejde.

Det er vurderingen, at medarbejdereje er muligt i både foreninger med begrænset ansvar og andelsvirksomheder med begrænset ansvar, og at det ikke bryder med grundlæggende foreningsretlige principper. Det bemærkes hertil, at betingelsen om fri indtræden og udtræden gælder for både foreninger med begrænset ansvar og andelsvirksomheder med begrænset ansvar, og at dette ikke ændres med forslaget om tydeliggørelse af muligheden for medarbejdereje.

For at imødegå usikkerhed om hvem der kan være deltagere i virksomheder med begrænset ansvar, herunder muligheden for at deltage ved egen arbejdsindsats (medarbejdereje) er det vurderingen, at § 3 bør nyaffattes mhp. at sikre en klar retsstilling. Formålet er at tydeliggøre den allerede gældende retstilstand, og skabe klarhed i forhold til den foreslåede mulighed for investerende deltagere.

Ift. den foreslåede bestemmelse om investerende deltagere henvises til afsnit 3.2. nedenfor.

3.2 Investerende deltagere i virksomheder med begrænset ansvar

3.2.1 Anvendelse af betegnelserne medlemmer og deltagere

Danske Advokater bemærker, at der i forslaget til indførelsen af muligheden for investerende medlemmer i virksomheder med begrænset ansvar, anvendes terminologien ”investerende medlemmer” og ”medlemsindskud”, og ikke begrebet ”deltager”, som ellers er den altovervejende anvendte terminologi for ejerkredsen i virksomheder med begrænset ansvar i lov om visse erhvervsdrivende virksomheder. Danske Advokater foreslår derfor, at terminologien i lovforslaget ensrettes til ”investerende deltagere” og ”deltagerindskud”.

Kommentar

I erhvervsvirksomhedsloven anvendes begrebet ”medlem” primært om virksomhedernes ledelse. Begrebet ”medlem” anvendes dog også ift. medlemmer i foreninger med begrænset hæftelse (F.M.B.A.’er). I lovforslaget indføres en række nye bestemmelser i erhvervsvirksomhedsloven, hvor begrebet ”deltager” er anvendt, men i ændringen til § 3, stk. 3 (lovforslagets § 1, nr. 3) og andre steder i lovforslagets bemærkninger anvendes ”med-

lem" imidlertid også i en bredere forstand, end det er tilfældet i den gældende erhvervsvirksomhedslov. Det vurderes at være mere konsistent med terminologien i den gældende erhvervsvirksomhedslov at anvende begrebet "deltager", fx om investerende deltagere, imens "medlem" fortsat finder anvendelse i relation til virksomhedernes ledelse samt for F.M.B.A.'er. Lovforslaget bør derfor afspejle dette.

Lovforslaget er ændret, så begrebet "investerende deltager" anvendes, og lovbemærkningerne er tilrettet i overensstemmelse hermed.

3.2.2 Investerende deltagere baseret på stemmerettigheder

Danske Advokater bemærker, at forslaget giver adgang til at optage investerende medlemmer (deltagere), der dog højst må udgøre 30 pct. af den samlede deltagerkreds, og at de har noteret sig, at der alene er tale om en antalsmæssig begrænsning uden deraf følgende særlige krav til virksomhedernes vedtægt, kapital, ledelse eller deltagerrettigheder eller -pligter.

FH tilkendegiver, at det er fornuftigt at udvide mulighederne for at have investerende medlemmer, og Landbrug og Fødevarer er positive over for, at der åbnes op for muligheden for at inddrage passive investeringer på op til 30 pct., og finder, at forslaget vil kunne lette finansieringen for demokratiske virksomheder, men opfordrer dog til, at der gøres yderligere for passive investeringer. Landbrug og Fødevarer og FH finder, at muligheden for passive investorer i virksomheder med begrænset ansvar bør ændres således, at de passive investorer højst må råde over 30 pct. af de samlede stemmerettigheder. Tænketanken Demokratisk Erhverv finder det afgørende, at det gøres nemmere for demokratiske virksomheder at få investeringer udefra, og hilser det nærværende initiativ varmt velkomment, men finder ligeledes, at forslaget bør baseres på stemmerettigheder, hvilket ligeledes forslås af Kooperationen og Landdistrikternes Fællesråd.

Advokatfirmaet Morten Tarp oplyser, at i deres rådgivningspraksis siden midten af 1980'erne har de endnu ikke oplevet, at institutionelle investorer, støtte- eller långivere har efterspurgt sædvanlige medlemsrettigheder, da det som udgangspunkt også indebærer tilsvarende juridisk og økonomisk medansvar. Hertil bemærkes, at der ofte aftales begrænsede og indirekte rettigheder for investorer og andre samarbejdspartnere som informationsret og ret til repræsentation i virksomhedens ledelse og på generalforsamlinger eller tilsvarende forsamlinger med taleret, men ikke stemmeret, og det er

allerede tilladt efter den nugældende lovgivning og praksis, både i foreninger med begrænset ansvar og andelsvirksomheder. Endvidere anføres, at i stedet for medlemskab med sædvanlige rettigheder kan institutionelle investorer, støtte- og långivere også typisk opnå mere vidtgående kontrol og økonomiske rettigheder som kreditorer på grundlag af aftalevilkår om godkendelse af vedtægtsændringer og ekstraordinære dispositioner, adgang til opsigelse og indfrielse af deres økonomiske engagementet ved misligholdelse m.v.

Tænketanken Demokratisk Erhverv nævner, at Ekspertarbejdsgruppen specifikt foreslog at følge den svenske lov, der ligeledes muliggør en begrænset mængde passive investeringer, og bemærker, at det i den svenske lovgivning netop er stemmerettigheder og ikke antallet af deltagere, der begrænses til en tredjedel. Hertil anføres, at samme gør sig gældende i andre europæiske lande (f.eks. Frankrigs og Italiens) lovgivning for demokratiske virksomheder og i henhold til forordningen om statut for det europæiske andelsselskab (SCE-loven), der henvises til i bemærkningerne til lovforslaget, og bemærkes, at det her igen specifikt er stemmerettigheder, der henvises til i artikel 59, stk. 3. Kooperationen finder, at en begrænsning af de investerende medlemmers samlede stemmerettigheder vil være konsistent med lovgivningen i en række andre lande, herunder den svenske og italienske kooperative lovgivning, om end der ifølge Kooperationen ikke er kendskab til internationale erfaringer med begrænsning i deltagerkredsen. Kooperationen savner i den forbindelse en begrundelse for, at man i Danmark skal vælge en anderledes tilgang end i de nævnte lande. Samtidig finder Kooperationen det nærliggende at prioritere en synergi med SCE-loven samt hente inspiration i særligt Sverige, der i 2015 indførte muligheden for investerende medlemmer med de samme hensigter, som dem der ligger bag nærværende lovforslag.

Tænketanken Demokratisk Erhverv bemærker, at når de passive medlemmer udelukkende må udgøre 30 pct. af den samlede mængde stemmerettigheder, så går det ikke ud over det demokratiske ejerskab. FH bemærker, at det ikke bør være antallet af deltagere, men stemmerettigheder, der er mere afgørende for, at en virksomhed stadig er demokratisk organiseret, og foreslår i stedet, at deltagerkreds ændres til stemmerettigheder. Kooperationen bemærker, at hensigten bag bestemmelsen er at forbedre finansieringsmulighederne for virksomheder med begrænset ansvar, men samtidig bevare virksomheder med begrænset ansvars særegenskab som virksomheder, der kontrolleres af deres aktive medlemmer. Kooperationen anfører, at

en begrænsning af stemmerettigheder frem for deltagerkredsen fortsat vil sikre de aktive medlemmers fulde kontrol over virksomheden, men samtidig muliggøre at virksomhederne kan rejse kapital fra en bredere kreds af bidragsydere

Landbrug og Fødevarer og Landdistrikternes Fællesråd bemærker, at når de passive medlemmer udelukkende kan udgøre 30 pct. af den samlede mængde stemmerettigheder, så går det ikke ud over det demokratiske ejerskab.

Kommentar

Høringen viser, at en adgang til at have investerende deltager, der alene begrænses ift. stemmerettighederne, anses for mere hensigtsmæssigt for virksomheder med begrænset ansvar, der ønsker at rejse kapital ved brug af investerende deltagere.

Ekspertarbejdsgruppen om demokratiske virksomheder har anbefalet, at der gives mulighed for, at op til 30 pct. af deltagerne i henholdsvis andels-selskaber- og foreninger med begrænset ansvar kan være passive investorer med stemmerettigheder.

Formålet med at indføre muligheden for investerende deltagere er at forbedre finansieringsmulighederne for virksomheder med begrænset ansvar, så de sidestilles med andre virksomhedsformer i forbindelse med opstart og udvikling af virksomheden.

I Sverige er det efter loven "Lag om ekonomiska föreningar" muligt at optage et ubegrænset antal investerende deltagere forudsat at minimumskravet til almindelige deltagere er opfyldt. Det følger endvidere af loven, at hvis investerende medlemmer deltager i en afstemning, og de har mere end en tredjedel af det samlede antal afgivne stemmer ved afstemningen, nedsættes værdien af deres stemmer, således at den udgør halvdelen af det samlede antal øvrige afgivne stemmer. Hvis afstemningen vedrører en beslutning, der kræver støtte fra en vis procentdel af de stemmeberettigede, skal resultatet af afstemningen genberegnes i overensstemmelse hermed.

Det fremgår af forarbejderne til moderniseringen af den svenske Lag om ekonomiska föreningar (Prop. 2015/16:14 - Modernisering av lagen om ekonomiska föreningar, side 115 – 116), at en model, der tillader investe-

rende deltagere, skal indrettes på en måde, som ikke tilsidesætter det demokratiske medlemsstyre, og der sikrer, at den kooperative selvstændighed bevares, hvorfor de investerende deltagere indflydelse bør begrænses. Begrænsningen bør ikke knyttes til antallet af investerende medlemmer eller deres indskud af kapital. I stedet bør de investerende deltageres stemmerettigheder begrænses, således at de ikke kan råde over en så stor del af stemmerettighederne, at de kan forhindre vigtige beslutninger i virksomheden, fx om ændring af vedtægtsbestemmelser. Dette opnås ved, at såfremt antallet af stemmer afgivet af investerende deltagere overstiger 30 pct. af det samlede antal stemmer, nedsættes stemmernes værdi forholdsmæssigt, således at antallet af stemmer fra investerende deltagere ikke kan overstige 1/3 af det samlede antal stemmer.

Ved udformning af en dansk model for investerende deltagere lægges der vægt på at værne om de grundlæggende karakteristika, der kendetegner virksomheder med begrænset ansvar. Det er bl.a. en betingelse, at deltagerens økonomiske og forvaltningsmæssige rettigheder ikke baseres på deltagerens andel af kapitalen.

Deltagerens kan udøve deres indflydelse i virksomheden gennem stemmeretten på generalforsamlingen, der som udgangspunkt sker på lige fod, altså efter »hoveder« og ikke efter indskud i virksomheden. Ofte ser man dog også, at stemmerettigheder fordeles efter princippet »efter hoveder« dvs. i forhold til leverancer, aftagen o.l. og eventuelt opdelt i grupper med forskellige stemmerettigheder i forhold til størrelse, leverancer osv., hvilket accepteres. Dette ses særligt i andelsselskaber, hvor deltagerne kan være både fysiske og juridiske deltagere med meget store forskelle i samhandelen med selskabet.

Efter en fornyet overvejelse af modellen for investerende deltager er det vurderingen, at der i lighed med den svenske lov kan gives adgang til at optage investerende deltagere i en virksomhed med begrænset ansvar baseret på stemmerettigheder. Det er vurderingen, at reglerne skal udformes således, at kapitalinteresser ikke dominerer over andelshavernes interesser.

Det vurderes også at være i overensstemmelse med det fjerde princip om uafhængighed af den internationale organisation International Cooperative Alliance (ICA). Princippet omfatter bl.a. det, at når andelsselskaber

erhverver ekstern kapital, skal dette ske på vilkår, der sikrer det demokratiske medlemskontrol og bevarer kooperativ uafhængighed. Det er vurderingen, at det er muligt at indføre en model med investerende deltagere baseret på stemmeretsbegrænsning, der imødekommer dette princip.

For at sikre, at adgangen til at træffe beslutninger på generalforsamlinger bevares hos de almindelige deltagere foreslås det i lighed med den svenske model, at der indføres stemmeretsbegrænsninger, så investerende deltagers stemmer begrænses på en sådan måde, at de aldrig kan råde over mere end en tredjedel af det samlede antal afgivne stemmer i en afstemning. Det foreslås, at lovforslaget ændres i overensstemmelse hermed.

Forslaget om investerende deltagere ændres fra en deltagerbegrænsning på 30 pct. til en stemmeretsbegrænsning ved afstemninger, der ikke må overstige 30 pct. af det samlede antal afgivne stemmer i en afstemning.

3.2.3 Tærskelværdi

Advokatfirmaet Morten Tarp anfører, at 'tærskelværdien' skal defineres som en andel af stemmerettighederne og ikke som en andel af deltagerkredsen, men er ikke enige i, at det er hensigtsmæssigt at fastsætte 'tærskelværdien' højere end de 25%, som gælder efter reglerne for europæiske andelselskaber i henhold til den såkaldte SCE-forordning, der er gengivet og omtalt sammen med den svenske lovgivning i Erhvervsministeriets bemærkninger. Advokatfirmaet Morten Tarp bemærker, at der ikke er saglige begrundelser for forslaget, hverken i anbefalingerne fra Ekspertarbejdsgruppen om demokratiske virksomheder eller i Erhvervsministeriets bemærkninger til forslaget i udkastet og finder, at en højere tærskelværdi end 25% medfører en risiko for, at investerende og passive medlemmer kan opnå blokerende indflydelse i strid med virksomhedens og de aktive medlemmers interesser i forhold til vedtægtsændringer og andre væsentlige beslutninger, der i danske andelsvirksomheder og kooperative virksomheder i andre lande typisk kræver kvalificeret flertal på mindst tre fjerdedele og ofte mere. Advokatfirmaet Morten Tarp anfører videre, at en højere tærskelværdi end 25% heller ikke er i overensstemmelse med de internationale kooperative principper ifølge International Cooperative Alliance, som dog anerkender, at lovgivningen om kooperative virksomheder i enkelte lande har åbnet mulighed for, at investorer kan få større indflydelse.

Advokatfirmaet Morten Tarp bemærker, at generelt vil en højere tærskelværdi end for europæiske andelselskaber også have negativ betydning for

gennemsigtigheden, genkendeligheden og troværdigheden af danske kooperative virksomheder i international sammenhæng og dermed for deres globale samarbejds- og samhandelsmuligheder.

Advokatfirmaet Morten Tarp foreslår en grundbetingelse om minimum tre aktive medlemmer med en tærskel for de samlede stemmerettigheder for investerende og passive medlemmer på generalforsamlinger, tilsvarende forsamlinger og i ledelsen på i alt højst 25%, dvs. svarende til reglerne i SCE-forordningen for europæiske andelsselskaber.

Kommentar

Europæiske andelsselskaber kan optage medlemmer, som er investorer (passive medlemmer), inden for de rammer, som er fastsat i Rådets forordning nr. 1435/2003 af 22. juli 2003 om statut for det europæiske andelsselskab (herefter SCE-forordningen) samt national lovgivning. Forordningen fastsætter, at mht. den stemmeret, som vedtægterne kan tildele passive medlemmer (investorer), er SCE-selskabet underlagt lovgivningen i den medlemsstat, hvor selskabet har hjemsted, jf. art. 59, stk. 3. Det følger endvidere af bestemmelsen, at passive medlemmer (investorer) tilsammen højst må råde over 25 pct. af de samlede stemmerettigheder.

Det er vurderingen, at forordningen ikke er til hinder for, at der i national lovgivning fastsættes bestemmelser, som afviger fra SCE-forordningen

På baggrund af ekspertgruppens anbefalinger og de modtagne hørings svar vurderer Erhvervsministeriet, at en tærskelværdi for investerende deltageres stemmerettigheder på 30 pct. er hensigtsmæssig. Tærskelværdien på 30 pct. er ikke til hinder for, at virksomheder, som anvender strengere majoritetskrav end 2/3, kan fastsætte en lavere grænse for investerende medlemmers stemmerettigheder og derved sikre, at investerende medlemmer ikke opnår blokerende indflydelse i strid med virksomhedens og de øvrige deltageres interesser. Det er endvidere vurderingen, at en lavere tærskelværdi vil kunne udgøre en begrænsning for virksomheder, som kan have en interesse i at kunne tilbyde investerende medlemmer større indflydelse. En tærskelværdi på 30 pct. af stemmerettighederne vurderes således at udgøre en passende balance mellem virksomhedernes adgang til at skaffe kapital via investerende deltagere modsat hensynet til at sikre demokratiske virksomheders selvbestemmelse.

Forslaget ændres i overensstemmelse med indstillingen til afsnit 3.2.2.

3.2.4 Mulighed for crowdfunding

Tænketanken Demokratisk Erhverv bemærker, at en af de helt store udfordringer, der blev identificeret af Ekspertarbejdsgruppen, er, at der stiftes for få nye demokratiske virksomheder, og at der i Ekspertarbejdsgruppens rapport præsenteres en opgørelse, der viser, at kun 0,6 pct af nystartede virksomheder stiftes på et demokratisk grundlag. Det bemærkes desuden, at en af de identificerede barrierer omhandler finansiering, og om F.M.B.A.'ers og A.M.B.A.'ers adgang til ekstern finansiering.

Landbrug og Fødevarer henviser til det foreliggende forslag om, at investerende medlemmer højst må udgøre 30 pct. af den samlede deltagerkreds, og påpeger, at dette for en demokratisk virksomhed med 6 ejere (eksempelvis producenter eller medarbejdere) vil medføre, at der kun er plads til omtrent 3 ”investerende medlemmer” – også selvom flere hundrede mennesker gerne vil investere mindre beløb i det givne selskab.

Landbrug og Fødevarer og Landdistrikternes Fællesråd anfører, at man med fordel kan ændre lovforslaget således, at ”investerende medlemmer tilsammen højst må råde over 30 pct. af de samlede stemmerettigheder”, og at mindre, nystartede demokratiske virksomheder derved vil kunne igangsætte crowdfunding kampagner, hvor lokale borgere eller andre kan blive passive medlemmer via mindre tilskud.

FH anfører, at passive investorer baseret på stemmerettigheder kan åbne op for crowdfunding og lignende, der f.eks. kan være hensigtsmæssigt, hvis et lokalsamfund ønsker at redde eller udvide en butik, der er overgået til medarbejderne. Tænketanken Demokratisk Erhverv finder, at det vil medføre, at mindre nystartede virksomheder kan igangsætte crowdfunding kampagner, hvor lokale borgere eller andre kan blive passive medlemmer via mindre tilskud.

Advokatfirmaet Morten Tarp oplyser, at det derimod kan være relevant, at bredere og mere ubestemte kredse af kapitalindskydere f.eks. via crowdfunding kan opnå sædvanlige medlemsrettigheder og tilknyttede forpligtelser. Dette er allerede muligt og lovligt i foreninger med begrænset ansvar (FMBA), der opfylder grundbetingelsen om minimum to aktive deltagere og øvrige krav i den nugældende § 3, men ikke i andelsvirksomheder omfattet af § 4. Videre anføres, at det er nødvendigt at indføre lovhjemmel i § 4 for, at andelsvirksomheder kan have investerende og passive medlemmer,

da det ikke er tilladt efter nugældende dansk lovgivning og andelsretlig praksis.

Tænketanken Demokratisk Erhverv bemærker, at initiativet forventes at være relevant for nystartede demokratiske virksomheder i for eksempel landdistrikterne, der er etableret – eller overtaget – af borgere eller medarbejdere med det formål at drive ellers lukningstruet erhverv videre, der kan have betydning for lokalområdet. Tænketanken Demokratisk Erhverv finder, at disse kunne have interesse i at benytte equity crowdfunding for at få interesserede, bekendte, naboer eller lokale borgere til at medfinansiere den nystartede demokratiske virksomhed eller den lokale borgerdrevne virksomhed. I forlængelse heraf bemærker Tænketanken Demokratisk Erhverv, at udfordringen med et loft over antallet af investerende medlemmer opstår, når en given virksomhed er i en opstartsfasen og derfor potentielt har mellem 3-6 deltagende ejere, hvorfor der kun vil være plads til 1-3 investerende medlemmer. Det vil tæte på umuliggøre crowdfunding eller andre brede fundingtiltag f.eks. for et nystartet medarbejderejet selskab og ligeledes gøre det vanskeligt for en lokal demokratisk virksomhed at opnå investeringer fra lokale borgere, der finder det nødvendigt for lokalområdet, at den pågældende virksomhed eksisterer.

Kooperationen anfører, at en begrænsning af investerende medlemmers stemmerettigheder (frem for antallet) bedre flugter med anbefaling 5.3 fra Ekspertarbejdsgruppen om demokratiske virksomheder om at støtte op om landdistriktsiværksætteri ved ”generelt at åbne op for equity crowdfunding i anpartsselskaber samt at se på mulighederne for crowdfunding i A.M.B.A. og F.M.B.A.”.

Kooperationen henviser til, at Erhvervslivets EU- og Regelforum i 2021 anbefalede at justere eller fjerne selskabslovens § 1, stk. 3, så det bliver muligt for anpartsselskaber at udbyde kapitalandele til offentligheden, hvilket den daværende regering tilkendegav, at den ville arbejde for. Kooperationen finder, at såfremt equity crowdfunding muliggøres for ApS'er, samtidig med at antallet af investerende medlemmer i en virksomhed med begrænset ansvar begrænses til 30 pct., så vil iværksættere alene kunne anvende equity crowdfunding i et ApS, men ikke i en virksomhed med begrænset ansvar. I forlængelse heraf bemærker Kooperationen, at såfremt det er forligskredsens hensigt at fremme landdistriktsiværksætteri, så bør equity crowdfunding være muligt, uanset om iværksættere ønsker at stifte

deres virksomhed som et kapitalselskab eller en virksomhed med begrænset ansvar.

Kommentar

Virksomheder med begrænset ansvar, der har behov for at rejse kapital, har i dag adgang til at rette henvendelse til offentligheden inden for erhvervsvirksomhedslovens rammer, herunder adgang til crowdfunding.

Crowdfunding er et begreb, der dækker over fire forskellige former for kapitalrejsning: 1) lånecrowdfunding, 2) donations crowdfunding, 3) belønningbaseret crowdfunding og 4) investerings (equity) crowdfunding.

Det er vurderingen, at mulighederne nævnt i nr. 1-3 allerede kan benyttes af virksomheder med begrænset ansvar omfattet af erhvervsvirksomhedsloven, men at denne form for kapitalrejsning ikke medfører, at vedkommende, der bidrager med kapital, bliver deltager i virksomheden.

Det kan eksempelvis være som led i at sikre videreførelse af en lokal brugsforening, hvor der rettes henvendelse til lokalbefolkningen om at støtte op gennem en donation. Donation kan foretages uden at den, der donerer, bliver deltager i virksomheden, hverken i traditionel forstand eller som investerende deltager.

Ift. nr. 4) Investerings (equity) crowdfunding er der tale om en finansieringsform, hvor et selskab finansierer sig gennem et udbud af værdipapirer, der giver investorer mulighed for at investere direkte i det pågældende selskab. Kapitalrejsning ved equity crowdfunding sker typisk via en crowdfundingplatform på internettet, hvor iværksættere præsenterer deres forretningsidé, der gøres tilgængelig for både private og professionelle investorer, som så kan vælge at investere direkte i de unoterede virksomheder mod at få en ejerandel i selskabet. Investorernes udtræden af virksomheden er betinget af, at deres kapitalandel kan sælges til en anden investor.

For virksomheder med begrænset ansvar er det en betingelse, at der er mulighed for vekslende deltagelse. Indtræden og udtræden i en virksomhed med begrænset ansvar er et forhold mellem virksomheden og deltageren, hvilket således betyder, at deltagerbeviset eller medlemskabet som udgangspunkt ikke er omsætteligt. Det betyder også, at beslutningen om optagelse af nye deltagere ikke må være op til deltagerne, altså generalforsamlingen. Beslutningen skal påhvile selskabets ledelse og skal bygge på

objektive kriterier. Hertil kommer at der skal være mulighed for fri udtræden, dvs. at udtræden ikke må være betinget af, at en anden deltager vil indtræde i stedet.

Equity crowdfunding i traditionel forstand er ikke muligt for virksomheder med begrænset ansvar, da en deltagers "deltagerbevis" i modsætning til kapitalandele i aktie- og anpartsselskaber ikke er omsætteligt. Investerende medlemmer i en virksomhed med begrænset ansvar vil derfor ikke kunne videresælge deres deltagerbeviser via en crowdfundingplatform. Hvis deltagerbeviser derimod var omsættelige, ville den medfølgende stemmeret frit kunne overføres blandt en bredere kreds af investorer, uden at den demokratiske virksomhed vil kunne have indflydelse på optagelsen af de nye deltagere. Omsættelighed er således mere karakteristisk for kapitalselskaber, og vurderes at harmonere dårligt med virksomheder med begrænset ansvars karakter som personvirksomheder.

Virksomheder med begrænset ansvar kan vælge, at deltagerne indbetaler et indskud i forbindelse med indtræden. Det er op til virksomheden at fastsætte bestemmelse herom om, herunder størrelsen af indskuddet, i vedtægterne. Der er intet til hinder for, at indskuddet kan variere fra medlem til medlem, forudsat at deltagerens økonomiske og forvaltningsmæssige rettigheder ikke baseres på deltagerens andel af kapitalen, og at differentieringen sker inden for de rammer, som lighedsprincippet sætter.

Der er således vurderingen, at virksomheder med begrænset ansvar kan henvende sig til offentligheden ved eksempelvis en kampagne med henblik på optagelse af nye deltagere, der betaler et indskud. Med forslaget om investerende deltagere, vil det desuden blive muligt at optage deltagere, der bidrager med indskud, men som ikke bliver deltager på traditionel vis

Ift. Kooperationens henvisning til muligheden for at anpartsselskaber fremadrettet gives adgang til at udbyde sine anparter til offentligheden med henblik på at kunne rejse kapital ved equity crowdfunding har regeringen tilkendegivet, at forslag herom vil indgå i de kommende iværksætterforhandlinger.

3.2.5 Tvangsopløsning

Danske Advokater anfører, at de anser det for vigtigt, at en eventuel begæring om tvangsopløsning af en virksomhed med begrænset ansvar, der overskrider tærskelværdien for investerende deltagere, kun kan ske, hvis

der er tale om en blivende tilstand, og hvor virksomheden ikke inden en rimelig frist – efter et konkret påbud fra Erhvervsstyrelsen – har bragt forholdet i overensstemmelse med tærskelværdien, jf. udkastets bemærkninger side 66.

Kommentar

I forhold til det anførte om en eventuel anmodning om tvangsopløsning på grund af en overskridelse af tærskelværdien, fremgår det af bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3, at Erhvervsstyrelsen ved en konstatering af, at tærskelværdien overskrides, vil kunne fastsætte en frist til at afhjælpe manglen, som normalvis vil fastsættes til 4 uger. Det fremgår desuden, at en afgørelse om at oversende en virksomhed til tvangsopløsning altid skal opfylde proportionalitetsprincippet, og at der skal være tale om en blivende tilstand, før der træffes afgørelse om tvangsopløsning af en virksomhed som følge af overskridelsen af tærskelværdien. Det er således ikke hensigten at tvangsopløse en virksomhed med begrænset ansvar, blot fordi virksomheden kortvarigt overskrider tærskelværdien for investerende deltagere.

3.3 Omdannelse til demokratisk virksomhed

3.3.1 Solnedgangsklausul

Kooperationen, Tænketanken Demokratisk Erhverv, FH, DI, Landdistrikternes Fællesråd og Landbrug & Fødevarer kritiserer, at adgangen til at omdanne sig fra et aktieselskab (A/S) eller anpartsselskab (ApS) til et andels-selskab- eller en forening med begrænset ansvar (A.M.B.A. hhv. F.M.B.A.) indføres med en solnedgangsklausul, hvormed omdannelsesmuligheden udløber 1. januar 2027. Dette er ifølge de hørte organisationer i strid med hensigten med Ekspertarbejdsgruppens anbefaling om at ligestille de forskellige virksomhedsformer, når adgangen til omdannelse indføres som en permanent mulighed ved omdannelse fra A.M.B.A og F.M.B.A til et A/S og et ApS, men med solnedgangsklausul med udløb 1. januar 2027 ved omdannelse fra A/S og ApS til et A.M.B.A eller et F.M.B.A.

Kooperationen og Tænketanken Demokratisk Erhverv bemærker, at der med en solnedgangsklausul på omdannelsesmuligheden fra et A/S eller ApS til A.M.B.A eller F.M.B.A. alene vil være tale om indførelse af et tilbud til de virksomheder, som i dag er oprettet under en forkert regulatorisk ramme. Ifølge Kooperationen, Tænketanken Demokratisk Erhverv og FH

stemmer dette ikke overens med den bagvedliggende anbefaling fra Ekspertarbejdsgruppen om demokratiske virksomheder, som sigter mod en vedvarende mulighed for at kapitalelskaber som A/S og ApS kan overgå til A.M.B.A. eller F.M.B.A. Kooperationen og Tænk tanken Demokratisk Erhverv bemærker desuden, at Ekspertarbejdsgruppens anbefaling også indebærer muligheden for at kunne omdanne i forbindelse med generationsskifte eller ved lukningstruede lokale erhverv i landdistrikterne, f.eks. hvor lokale borgere i landdistrikter ønsker at fortsætte driften af en biograf. En tidsbegrænsning på omdannelsesmuligheden vil ifølge Kooperationen desuden kunne sende et uheldigt signal til f.eks. virksomhedsejere, der overvejer et generationsskifte, da det kan opfattes som manglende tiltro til den demokratiske ejerform, at der fastsættes en solnedgangsklausul. Tænk tanken Demokratisk Erhverv anfører ligeledes, at det med solnedgangsklausulen må antages, at det ikke anses for at være tilstrækkeligt relevant for fremtidige ejerledere (efter 2027) at generationsskifte til et demokratisk ejerskab – f.eks. til medarbejdere, hvilket de forholder sig skeptiske overfor.

Kooperationen og DI anfører, at behovet for at kunne omdanne sig til den virksomhedsform, der passer bedst for den pågældende virksomhed, også vil være til stede efter udløbet af solnedgangsklausulen.

Kooperationen, Tænk tanken Demokratisk Erhverv og FH opfordrer til, at der findes midler til at gøre omdannelsesmuligheden permanent. Kooperationen og DI anfører, at det formentlig ikke vil kræve store ressourcebehov at manuelt behandle sagerne om omdannelse fra et A/S eller ApS til enten A.M.B.A. eller F.M.B.A.

Tænk tanken Demokratisk Erhverv og DI opfordrer til, at der som led i opfølgningen på samtlige initiativer om demokratiske virksomheder, samles op på interessen for og erfaringer med ordningen samt det reelle ressourcetræk, med henblik på at drøfte, om ordningen skal gøres permanent.

Kommentar

Formålet med Ekspertarbejdsgruppen om demokratiske virksomheders anbefalinger og med den politiske aftale af 30. november 2023 var, at skabe bedre forhold for demokratiske virksomheder, så vilkår for start og drift blev de samme som for andre virksomhedsformer.

Virksomhedsomdannelse vil indebære manuel sagsbehandling hos Erhvervsstyrelsen, der blev estimeret til at medføre et øget ressourcebehov på 0,4 mio. kr. årligt. Som følge af at der alene er afsat midler på finansloven for 2023 til perioden 2023-2026, og i overensstemmelse med fordelingen af midlerne i Aftalen om demokratiske virksomheder, der blev indgået den 30. november 2023, er der som udgangspunkt ikke finansiering til at gøre denne del af omdannelsesreglerne permanente.

Det er dog vurderingen, at et vigtigt element i denne sidestillelse mellem virksomhedsformer er, at der gives en permanent adgang til omdannelse begge veje. En lige adgang til omdannelse vil også være med til at sende et signal til virksomhedsejere om, at det skal være muligt at indrette sig under den virksomhedsform, der passer bedst, og i anerkendelse af, at dette er et behov som virksomheder også kan have efter 1. januar 2027. Det er derfor vurderingen, at omdannelsesmuligheden bør være varig, og at solnedgangsklausulen bør udgå af lovforslaget.

Forslaget om solnedgangsklausul for omdannelse fra et A/S eller ApS til et A.M.B.A eller F.M.B.A bortfalder, og Erhvervsministeriet afholder udgifterne indenfor egen ramme fra 2027 og frem.

3.3.2 Videreførelse af CVR-nummer og succession

Landbrug & Fødevarer anfører, at det vil være afgørende, at der ændres i skattereglerne, så der er mulighed for skattemæssig succession, og at der gives mulighed for at føre virksomheden videre i den eksisterende CVR-nr. og så der ikke sker ophørsbeskatning.

Kommentar

Det er allerede i dag muligt efter de skatteretlige regler at foretage en omdannelse fra et ApS og A/S til et A.M.B.A eller en F.M.B.A., uden at der i den forbindelse sker ophørsbeskatning af selskabet, hvis selskabet fortsat er undergivet en selskabsbeskatning. Med lovforslaget bliver det fremadrettet også selskabsretligt muligt at gennemføre omdannelser fra ApS og A/S til A.M.B.A og F.M.B.A og tilsvarende den anden vej. Det indebærer, at der kan foretages en omdannelse uden at der først skal ske ophør af virksomheden. Omdannelsesmuligheden indebærer dermed også, at virksomheden videreføres med samme CVR-nummer.

3.3.3 Udarbejdelse af mellembalance

Danske Advokater anfører, at forslaget til § 21 h, stk. 3 i lov om visse erhvervsdrivende virksomheder om udarbejdelse af en mellembalance, ikke adresserer den situation, hvor en omdannelsesplan er fravalgt, idet 3-måneders fristen for opgørelsesdatoen for mellembalancen knytter sig til tidspunktet for underskrivelsen af omdannelsesplanen.

Kommentar

Den foreslåede § 21 h, stk. 3 viderefører i sin helhed selskabslovens § 328, stk. 3. Selskabslovens § 328 bygger på selskabslovens regler om fusion. I selskabslovens § 239, stk. 3 er det præciseret, at mellembalancen ikke må have en opgørelsesdato, der ligger mere end 3 måneder forud for underskrivelsen af fusionsplanen "...eller beslutningen om fravalg af fusionsplan".

Selskabslovens § 328 blev nyaffattet ved lov nr. 616 af 12. juni 2013, hvor der bl.a. blev indført mulighed for fravalg af omdannelsesplanen. I de specielle bemærkninger til § 328 (lovforslagets § 1, nr. 177) fremgår: "Som følge af, at det i § 326 foreslås, at det skal være muligt for andelshaverne i enighed at beslutte, at en omdannelsesplan ikke udarbejdes, foreslås det, at § 328 affattes på ny, så bestemmelsen svarer til den tilsvarende bestemmelse om udarbejdelse af mellembalance i forbindelse med en fusion".

Det er derfor vurderingen, at det har været hensigten med selskabslovens § 328, at den skal være identisk med den tilsvarende bestemmelse i reglerne om fusion, om at forslaget til ny § 21 h, stk. 3, skal være identisk med fusionsreglerne. Bestemmelsen bør derfor ændres i overensstemmelse hermed

Forslaget til § 21 h, stk. 3 tilrettes, så det adresserer fristen for opgørelsesdatoen for en mellembalance, når omdannelsesplanen er fravalgt.

3.4 Aktivsikring for virksomheder med begrænset ansvar

3.4.1 Anvendelsen af den bundne reserve

Kooperationen, Tænketanken Demokratisk Erhverv, FH og Landbrug & Fødevarer anfører, at den bundne reserve også bør kunne anvendes til at dække underskud. Kooperationen anfører videre, at det grundlæggende formål med den bundne reserve i mange tilfælde vil være at langtidssikre den demokratiske virksomheds virke iht. sit fællesskabsbaserede formål, som eksempel kunne være at sikre indkøbsmuligheder i et lokalsamfund, eller

opretholde en arbejdsplads med gode medarbejderforhold. Kooperationen anfører videre, at når et udtrædende medlem overlader en del af værdierne til de kommende generationer i virksomheden, vil det således ikke kun være for, at virksomheden kan sikre et højere investeringsniveau (som det beskrives i lovbemærkningerne), men også for at øge virksomhedens soliditet og modstandsdygtighed over for eventuelle fremtidige udefrakommende chok. Kooperationen henviser til spansk kooperativ lovgivning, hvorefter en kooperativ virksomhed kan anvende den del af den lovgivningsmæssigt obligatoriske reserve, som virksomheden har opsparet over de seneste fem regnskabsår, til underskudsdekning. Det er en forudsætning, at reserven genoprettes gennem ekstraordinære indbetalinger over de følgende syv regnskabsår. FH anfører, at det er centralt for FH og for levedygtigheden af demokratiske virksomheder, at aktivsikring og offentligt tilsyn ikke er til hinder for almindelig drift af virksomhederne, også i nedgangstider.

Tænketanken Demokratisk Erhverv anfører, at formålet med en bunden reserve er at sikre den demokratiske virksomheds virke, der i mange tilfælde er baseret på et erklæret formål om at løse medlemmers, forbrugeres, borgers, producenters eller medarbejderes sociale og økonomiske behov. En pludseligt opstået krise parret med ufravigelige og ufleksible muligheder for at bruge reserven betyder, at den pågældende virksomhed kan stå i en sårbar situation, som den bundne reserve netop skulle sikre virksomheden og ejerkredsen mod. Tænketanken Demokratisk Erhverv anfører også, at adgangen til at kunne anvende den bundne reserve til dækning af underskud er relevant for at sikre demokratiske virksomheder i krisetider.

Kooperationen, Tænketanken og FH anfører, at anvendelsen af den bundne reserve til dækning af underskud, skal flugte med formålet og vedtægtsbestemmelsen herom.

FH anfører i den forbindelse, at det bør fremgå, at virksomheder først bør bringe andre reserver i anvendelse, hvis der opstår behov for f.eks. at investere yderligere eller dække underskud.

Danske Advokater anfører, at der i relation til, at der i de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 4, om muligheden for aktivsikring ved tilsyn med en bunden reserve og opløsningsbestemmelse for virksomheder med begrænset ansvar, bør ændres i formuleringen om, at den bundne reserve

alene kan anvendes til investeringer i virksomheden Ifølge Danske Advokater kan formuleringen give indtryk af, at midler svarende til den bundne reserve ikke kan benyttes til andre virksomhedsformål, herunder driftsformål, hvad der dog ifølge Danske Advokater ikke kan antages at være hensigten. Ordene ”til investeringer” bør derfor enten udelades eller erstattes med et bredere virksomhedsrelateret begreb, herunder i lyset af, at der ikke vil være tale om ”et tilsyn med virksomhedens forretningsmæssige dispositioner”, hvilket tillige må omfatte samhandelsvilkårene med virksomhedens deltagere.

Danske Advokater anfører, at det bør fremgå af bemærkningerne, at en manglende dækning for en virksomheds frivilligt bundne reserve ikke skal kunne begrunde virksomhedens tvangsopløsning, hvis den manglende dækning skyldes driftsmæssige forhold.

Kooperationen, Tænketanken Demokratisk Erhverv og FH foreslår, at det blødes op, så der er mere fleksibilitet til at formulere vedtægtsbestemmelsen om bunden reserve. F.eks. så det er muligt at vedtægtsbestemme en minimumsprocentsats. Kooperationen foreslår ligeledes, at det skal være muligt at fastsætte, at en procentsats skal gælde indtil opnåelsen af et minimalt nominelt niveau. Kooperationen anfører videre, at det i lovtæksten og i tilsynets beskyttelse af den bundne reserve fokuseres på at sikre de allerede opsparede midler, fremfor, hvor meget der hensættes fremadrettet, og at det skal være muligt at ændre procentsatsen for, hvor stor en del af det årlige overskud, man vil hensætte til den udelelige reserve fremadrettet.

FSR foreslår, at det præciseres i lovbestemmelsen, hvis der er begrænsninger i fastlæggelsen af størrelsen og tilgangen til den bundne reserve.

Advokatfirmaet Morten Tarp anfører, at det frarådes en ”mekanisk” bestemmelse om henlæggelse af en nærmere fastsat mindste procentandel af virksomhedens årlige overskud eller af dens formue, da det medfører risiko for manglende overholdelse af grundlæggende krav om, at virksomheden til enhver tid skal have et forsvarligt kapitalberedskab og likviditet til at opfylde sine nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder.

Kommentar

Forslaget om aktiv sikring vil udmønte initiativ 10 i Aftale om demokratiske virksomheder, hvoraf det fremgår, at aftalepartierne er enige om, at

A.M.B.A. 'er og F.M.B.A. 'er frivilligt får mulighed for at henlægge en bestemt procentdel af virksomhedens overskud og/eller formue til en bunden reserve.

Det fremgår af Ekspertarbejdsgruppen for demokratiske virksomheders anbefaling om aktivsikring, at mange demokratiske virksomheder ønsker at langtidssikre aktiverne i virksomheden således, at efterfølgende medarbejdere/deltagere ikke kan sælge ud af eller opløse virksomheden og dermed inkassere den formue, som andre frivilligt har afgivet for at opbygge virksomheden. Ekspertarbejdsgruppen for demokratiske virksomheder henviser i anbefalingen om aktivsikring til den "indkapslingsmodel", som kan anvendes af visse danske sparekasser, som omdannes til et aktieselskab, jf. lov om finansiel virksomhed §§ 211-213.

Hovedformålet med aktivsikring er med andre ord at sikre, at en virksomhed kan sikre sig mod, at virksomhedens formue udbetales ved salg eller opløsning af virksomheden. Det vurderes i den forbindelse, at en afskæring af at kunne anvende den bundne reserve til at dække underskud vil kunne afholde virksomheder fra, at benytte sig af muligheden. I "indkapslingsmodellen" for visse danske sparekasser er der mulighed for at anvende den bundne reserve til at dække underskud, som ikke kan dækkes af beløb, der kan anvendes til udbytte i aktieselskabet, jf. lov om finansiel virksomhed § 212.

Det er vurderingen, at en tilsvarende løsning vil være hensigtsmæssig for aktivsikring i demokratiske virksomheder. Det foreslås derfor, at der til den foreslåede § 19 h tilføjes, at den bundne reserve kan anvendes til dækning af underskud, som ikke kan dækkes af beløb, der kan anvendes til overskudsdeling i virksomheden.

I forlængelse heraf vil det også følge, at en manglende henlæggelse til eller manglende dækning af den bundne reserve som følge af underskud, ikke kan medføre at virksomheden sendes til tvangsopløsning. Tilsynsmyndigheden kan dog give en virksomhed et påbud, hvis virksomheden på trods af overskud har undladt at opskrive en bunden reserve, jf. den foreslåede § 19 j, stk. 1.

Som anført af Danske Advokater vil tilsynet med aktivsikringen alene bestå i et legalitetstilsyn og ikke et tilsyn med virksomhedens forretningsmæssige

dispositioner. Tilsynet består i en undersøgelse af, om vedtægtsbestemmelsen om den bundne reserve er overholdt, herunder om der er foretaget den i henhold til vedtægten opskrivning og om der er foretaget uddelinger til deltagerne i strid med kravet om, at der først skal ske dækning af hensættelserne til den bundne reserve. Det er vurderingen, at dette bør fremgå tydeligt af lovbemærkningerne.

Det er desuden vurderingen, at udformningen af vedtægtsbestemmelsen om den bundne reserve kan variere fra virksomhed til virksomhed, og at det er den enkelte kreds af deltagere, der er nærmest til at vurdere, hvordan dette bedst skal ske. Der kan således være andre varianter end at fastsætte en fast procentsats til den bundne reserve, som passer til de forskellige virksomheder. F.eks. at der i de første fem år skal afsættes én procentsats, som herefter stiger eller falder, at procentsatsen formuleres som en minimumsats, men hvor ledelsen kan beslutte, at der skal indbetales mere eller at der afsættes et fastbeløb indtil der er opnået en nominelt fastsat beløbsgrænse.

Det findes i den forbindelse hensigtsmæssigt, at det i lovbemærkningerne tydeliggøres, at virksomhederne har fleksibilitet til at formulere vedtægtsbestemmelsen om den bundne reserve på den måde, de ønsker det. Det er dog en forudsætning, at ledelsen i vedtægtsbestemmelsen om bunden reserve ikke overlades et fuldstændigt skøn. For at tilsynsmyndigheden kan føre et tilsyn, må det med andre ord forudsættes, at der i vedtægten er fastsat en mindstesats for tilførsel af midler til den bundne reserve. Tilsynsmyndigheden kan nægte at igangsætte et tilsyn med aktivsikring, hvis vedtægtsbestemmelserne om bunden reserve eller opløsningsbestemmelsen ikke er formuleret på en måde, som gør dem egnede til at blive underlagt tilsyn.

For så vidt angår Advokatfirmaet Morten Tarps bemærkning om risikoen mod virksomhedens kapitalberedskab, vurderes det, at vedtægtsbestemmelsen om bunden reserve er nødt til at fastsætte en mindste procentsats, som der henlægges til, fremfor at det overlades til deltagerne at foretage dette skøn, for at der kan føres tilsyn med aktivsikringen. Virksomhederne vil som anført ovenfor have fleksibilitet til at fastsætte, at der kan ske henlæggelser, der ligger udover mindste procentsatsen. For så vidt angår krav til virksomhedens kapitalberedskab henvises til høringsnotatets kommentar i afsnit 3.5.1.

I § 19 h i erhvervsvirksomhedsloven tilføjes, at den bundne reserve kan anvendes til at dække underskud. Det præciseres desuden i lovbemærkningerne, at der er fleksibilitet til at fastsætte, hvordan tilgangen til den bundne reserve skal være. Dog vil det være en betingelse at der fastsættes en mindstesats, og at den bundne reserve kan anvendes til såvel investering- og driftsformål.

3.4.2 Fusion, spaltning og omdannelse af virksomheder med bunden reserve

FSR bemærker, at det ikke fremgår af lovudkastets bemærkninger, hvad der kan – eller skal – ske med en virksomheds bundne reserve, hvis virksomheden fusionerer med en anden virksomhed med begrænset ansvar, og om der i den forbindelse er aftalefrihed eller mulighed for at opløse reserven.

FH foreslår, at den udelelige reserve ikke kan udbetales i forbindelse med omdannelse til kapitalselskab og at det er i tråd med den indkapslingsmodel, der fandt anvendelse i forbindelse med sparekassernes omdannelse til aktieselskaber, men at den udelelige reserve skal anvendes efter formålet og herunder f.eks. til almennyttige og velgørende formål.

Kommentar

Ekspertarbejdsgruppen om demokratiske virksomheder henviser i anbefalingen om aktivsikring til den ”indkapslingsmodel”, som kan anvendes af visse danske sparekasser, som omdannes til et aktieselskab jf. lov om finansiel virksomhed §§ 211-213.

I lov om finansiel virksomhed § 212, stk. 3, er der indsat en bestemmelse om, at der ved fusion med et andet pengeinstitut overtager det fortsættende selskab sparekasserereserven på samme vilkår, som indtil fusionen var gældende. Det vurderes, at de deltagere, der vælger at sikre en virksomhed med aktivsikring, skal kunne indrette sig i tiltro til, at aktivsikringen ikke kan fravælges eller på anden måde bortfalde, f.eks. ved en fusion med en anden virksomhed med begrænset ansvar. Det vurderes derfor hensigtsmæssigt at indsætte en bestemmelse svarende til, hvad der gælder ved fusion af en omdannet sparekasse med en ”indkapslingsmodel”.

Hensynet til at virksomhedsdeltagere, som vælger aktivsikring, skal kunne indrette sig i tiltro til, at aktivsikring ikke kan fravælges eller bortfalde senere hen, gør sig også gældende, hvis der træffes beslutning om at omdanne

sin virksomhed med begrænset ansvar til et kapitalsselskab (ApS eller A/S). Aktivsikring og tilsyn er særligt målrettet virksomheder med en demokratisk virksomhedsform såsom andelsselskaber- og foreninger med begrænset ansvar. Det vurderes derfor, at der ikke bør indføres en hjemmel til, at kapitalsselskaber også kan have aktivsikring og være underlagt tilsyn.

I stedet fastsættes det i erhvervsvirksomhedsloven, at der ved omdannelse af en virksomhed med begrænset ansvar med aktivsikring til et kapitalsselskab, skal ske udbetaling af den bundne reserve i henhold til den i vedtægten fastsatte opløsningsbestemmelse i forbindelse med omdannelsen.

En tilsvarende problemstilling gør sig gældende i relation til spaltning af virksomheder med begrænset ansvar, der har en bunden reserve. Spaltning af virksomheder med begrænset ansvar følger af erhvervsvirksomhedslovens § 21 b. Ved en spaltning overføres en virksomheds aktiver og passiver til flere bestående eller nye virksomheder med begrænset ansvar. Det vurderes, at en spaltning potentielt set vil kunne blive anvendt til at omgå aktivsikring og tilsyn. Derfor bør spaltning behandles på samme måde som ved ophør af virksomheden, dvs. at den bundne reserve skal udbetales i overensstemmelse med vedtægtens opløsningsbestemmelse herom.

Det anerkendes, at det i visse tilfælde vil kunne afholde en virksomhed fra at omdanne sig eller fra spaltning, men finder ud fra en samlet vurdering, at hensynet til, at aktivsikringen ikke skal kunne fravælges, bortfalde eller udskilles til en ny virksomhed, skal tillægges afgørende vægt.

Det tilføjes til § 19 h, at ved fusion med en anden virksomhed med begrænset ansvar overtager den fortsættende virksomhed den bundne reserve på de samme vilkår, som indtil fusionen var gældende, og det tilføjes, at der ved spaltning til en virksomhed med begrænset ansvar eller omdannelse til et kapitalsselskab skal ske udbetaling af den bundne reserve på samme vilkår, som hvis der var tale om ophør af virksomheden.

3.4.3 Tilsyn med aktivsikring

Danske Advokater anfører, at man bør overveje det selvstændige indhold af den foreslåede § 19 j, stk. 2, som giver tilsynsmyndigheden hjemmel til at kræve de nødvendige oplysninger fra virksomhedens ledelse eller revisor, som er nødvendige for at kunne varetage tilsynsopgaven. Ifølge Danske Advokater skal den foreslåede bestemmelse sammenholdes med den allerede eksisterende adgang i erhvervsvirksomhedslovens § 17 b, idet

sidstnævnte bestemmelse tillige omfatter stillingtagen til, om en virksomheds vedtægter er overholdt.

Danske Advokater anfører videre, at hvis hensigten med opdelingen er, at en manglende efterkommelse af et krav i henhold til § 19 j, stk. 2, ikke skal kunne begrunde en anmodning om tvangsopløsning i henhold til § 20a, er opdelingen dog velbegrundet.

Danske Advokater anfører, at en beslutning om tilsyn skal kunne ophæves med tilsynsmyndighedens godkendelse på tilsvarende vis som adgangen til at vedtage ændringer af vedtægtsbestemte opløsningsbestemmelser og bestemmelser om en bunden reserve, da en ændring antages også at omfatte, at man kan beslutte at ophøre disse bestemmelser.

Danske Advokater anfører desuden, at det bør overvejes at udelade bestemmelsen i erhvervsvirksomhedsloven § 19 i, stk. 3 om, at tilsynsmyndigheden ved godkendelse af ændring af den vedtægtsbestemte opløsningsbestemmelse skal ”påse, at ændringen ikke strider mod hensigten med bestemmelsen”, da bestemmelsen sprogligt kan give indtryk af en mere restriktiv godkendelsespraksis end de krav om uhensigtsmæssighed, konkret begrundelse og proportionalitet, der er beskrevet i bemærkningerne på sisw 69, og som bedre flugter med praksis om ændring af f.eks. fondes vedtægter.

Kommentar

Erhvervsvirksomhedslovens § 17 b indeholder en hjemmel til, at Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed kan forlange de oplysninger, der er nødvendige, for at tage stilling til, om loven, regler fastsat i medfør af loven og virksomhedens vedtægter er overholdt, herunder, at de registrerede medlemmer af ledelsen udøver den faktiske ledelse. Med lovforslaget foreslås det at indføre en hjemmel til, at Erhvervsstyrelsen kan sende en virksomhed til tvangsopløsning ved skifteretten, hvis virksomheden enten ikke indsender eller sender mangelfulde oplysninger efter § 17 b, stk. 1.

Den foreslåede § 19 j, stk. 2 giver Erhvervsstyrelsen hjemmel som tilsynsmyndighed til at forlange de oplysninger fra virksomhedens ledelse eller revisor, der er nødvendige for at kunne udføre tilsynsopgaven. Hvis en virksomhed ikke indsender de efterspurgte oplysninger, kan Erhvervsstyrelsen pålægge de pågældende ledelsesmedlemmer eller revisor tvangsbøder, jf. erhvervsvirksomhedslovens § 22.

Der er således forskel på, om oplysninger forlanges af Erhvervsstyrelsen som tilsynsmyndighed eller som registreringsmyndighed. Det fremgår beklageligvis, at Erhvervsstyrelsen kan oversende en virksomhed til tvangsopløsning også ved tilsyn med aktivsikring, hvilket ikke er korrekt. Lovbemærkningerne bør derfor rettes i overensstemmelse hermed.

For så vidt angår høringssvarene om, at efterfølgende ændringer af vedtægtsbestemmelsen om bunden reserve ikke må være i strid med hensigten med bestemmelsen, bunder det i et grundlæggende hensyn til, at deltagerne skal kunne indrette sig i tiltro til, at vedtægtsbestemmelserne om bunden reserve og opløsningsbestemmelse ikke ændres i strid med den oprindelige hensigt bag bestemmelse. Hvis hensigten med en opløsningsbestemmelse har været at tilgodese lokalsamfundet, vil en ændring af opløsningsbestemmelsen som udgangspunkt ikke kunne ændres til et formål, som ikke tilgodeser lokalsamfundet.

Et tilsvarende hensyn til "stifters vilje" indgår også ved ændringer af formål i vedtægter for fonde, idet der her er krav om, at der skal være nær sammenhæng mellem de oprindelige formål, der er udtryk for stifters vilje og det ændrede formål, ligesom en formålsændring ikke må gå videre, end hvad der er påkrævet under hensyntagen til fondens ændrede vilkår. Dertil kommer, at der kun kan meddeles tilladelse til en ændring af formålet for en fond, hvis formålet ikke, eller kun vanskeligt kan opfyldes eller er blevet u hensigtsmæssig.

Virksomheder med begrænset ansvar adskiller sig fra fonde ved, at de har en ejerkreds. Derfor har der traditionelt set ikke været det samme hensyn at tage til en "stifters vilje", som hos fonde. Men det vil der være, når en virksomhed med begrænset ansvar træffer beslutning om aktivsikring, som ikke skal kunne fravælges senere hen. Det er derfor vurderet hensigtsmæssigt, at det fremgår direkte af loven, at hensynet til den oprindelige hensigt med vedtægtsbestemmelsen om bunden reserve og opløsning skal indgå i den samlede vurdering.

Det anses desuden for helt afgørende, at der ikke kan træffes beslutning om efterfølgende at fravælge tilsynet med den bundne reserve og med opløsningsbestemmelse, da deltagerkredsen skal kunne indrette sig i tiltro til at aktivsikringen består. Derfor fremgår det også direkte af forslaget til § 19 j, stk. 3, at beslutningen om tilsyn ikke kan ophæves.

Lovforslaget opretholdes uændret, men lovbemærkningerne til § 19 j, stk. 2, rettes, så henvisningen til, at Erhvervsstyrelsen kan oversende en virksomhed til tvangsopløsning efter erhvervsvirksomhedslovens § 20a, udgår.

3.4.4 Placering af bestemmelser om aktivsikring

Advokatfirmaet Morten Tarp anfører, at bestemmelserne om aktivsikring og offentligt tilsyn bør indføres ved at indsætte præciseringer til de eksisterende regler om tilsyn med omdannede tidligere finansielle virksomheder i erhvervsvirksomhedslovens kap. 5 a, fremfor at indsætte dem i et nyt selvstændigt kapitel, således at kravene til indholdet af vedtægter m.v. og dermed grundlaget for tilsynet svarer til, hvad der gælder for omdannede tidligere finansielle virksomheder, med de nødvendige tilpasninger. Advokatfirmaet Morten Tarp anfører i den forbindelse, at Erhvervsministeriets forslag er væsentligt reduceret i forhold til bestemmelserne i erhvervsvirksomhedslovens kapitel 5 a om tilsyn med omdannede tidligere finansielle virksomheder. I den forbindelse har Advokatfirmaet Morten Tarp indsat forslag til udvidelsen af bestemmelserne i erhvervsvirksomhedslovens kapitel 5a, så det omfatter frivillig aktivsikring og offentligt tilsyn for virksomheder med begrænset ansvar.

Kommentar

Det tilstræbes, at lovgivningen er så klar og overskuelig som muligt, og at det er let for virksomheder at finde relevante bestemmelser.

Omdannede tidligere finansielle virksomheder er virksomheder med begrænset ansvar og skal derfor opfylde lovens § 3. De er derudover underlagt tilsyn jf. lovens kapitel 5 a.

De hensyn, der begrundes tilsynene med de omdannede tidligere finansielle virksomheder, adskiller sig på visse punkter fra de hensyn, der ligger til grund for indførelsen af aktivsikring. Omdannede tidligere finansielle virksomheder er virksomheder, hvor den finansielle virksomhed er blevet udskilt i et selvstændigt selskab og hvor der samtidig med omdannelsen stiftes en fond eller forening, som modtager ejerandele svarende til nettoformuen i den finansielle virksomhed på omdannelses tidspunktet. Efter en omdannelse af et realkreditinstitut eller et forsikringsselskab bliver låntagerne eller forsikringstagerne deltagere i foreningen. Deltagerne kan gøre deres indflydelse gældende på en generalforsamling eller lignende forsamling, herunder vedrørende valg af ledelse m.v. Det følger af de almindelige

bemærkninger pkt. 2.1.1 til lov nr. 616 af 14. juni 2011 (l 180 Forslag til ændring af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder og lov om finansiel virksomhed), at deltagerne forudsættes at gøre deres indflydelse gældende på samme vis, som tilfældet er på selskabsområdet, hvor det er kapital-selskabets ejere, der udøver kontrol med ledelsen og udpeger bestyrelsen på generalforsamlingen. Det er således som udgangspunkt ejerne, som bedømmer ledelsens forretningsmæssige dispositioner og evt. udskifter ledelsen. Deltagerne i de omdannede tidligere finansielle virksomheder har imidlertid - i modsætning til almindelige erhvervsdrivende virksomheder - ofte begrænsede økonomiske rettigheder til virksomhedernes formue. På grund af deltagerens begrænsede økonomiske rettigheder kan disse virksomheder i nogle tilfælde i meget høj grad i praksis sammenlignes med fonde.

Tilsynet med de omdannede tidligere finansielle virksomheder omfatter, at tilsynsmyndigheden skal godkende vedtægtsændringer (§ 19 a), at eventuelle retningslinjer for virksomhedens formål eller uddelinger skal sendes til tilsynsmyndigheden (§ 19 b), at tilsynsmyndigheden skal samtykke til ekstraordinære dispositioner (§ 19 c), at vederlaget til virksomhedens ledelse ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt henset til hvervets art og omfang, samt hvad der må anses for forsvarligt henset til virksomhedens økonomiske stilling (§ 19 d), at tilsynsmyndigheden i særlige tilfælde kan indkalde til generalforsamling (§ 19 e), at revisor skal efterkomme de krav tilsynsmyndigheden stiller i forbindelse med gennemgang af regnskabsmateriale og virksomhedens forhold i øvrigt (§ 19 f) og at tilsynsmyndigheden i tilfælde af bestemmelserne i kapitlet kan give ledelsen påbud om at bringe forholdene i orden og forlange de oplysninger fra ledelsen og revisor, som er nødvendige for at kunne udføre tilsynsopgaven (§ 19 g).

Deltagerne i virksomheder med begrænset ansvar, som ikke er omdannede tidligere finansielle virksomheder, har ikke på samme vis begrænsede økonomiske rettigheder og et deraf følgende begrænset incitament til at udøve aktivt ejerskab. De forudsættes derfor at udøve et aktivt ejerskab på tilsvarende vis som i selskaber. Det tilsyn, som udøves i forbindelse med aktivsikring, har dermed ikke på samme vis til hensigt at skulle beskytte deltagerens rettigheder mod f.eks. ledelsens ekstraordinære dispositioner eller mod fastsættelsen af urimelige vederlag.

Det vurderes derfor, at det er tilstrækkeligt, at der føres tilsyn med den bundne reserve og med vedtægtsbestemmelserne om både den bundne reserve og opløsningsbestemmelse, og at tilsynsmyndigheden kan forlange de oplysninger fra virksomhedens ledelse og revisor, som er nødvendige for at kunne udføre tilsynsopgaven, og at bestemmelserne om aktivsikring derfor placeres i et selvstændigt kapitel i loven.

3.4.5 Ændring af ikrafttrædelsesbestemmelse

Advokatfirmaet Morten Tarp foreslår, at ikrafttrædelsesdatoen for lovforslagets del om aktivisering og offentligt tilsyn ændres fra 1. juli 2024 til 1. januar 2027. Advokatfirmaet Morten Tarp anfører, at der er eksisterende kontrol- og reaktionsmuligheder, som ikke er almindeligt kendt og som heller ikke er indgået i Ekspertarbejdsgruppens overvejelser om aktivisering. Hertil anføres, at der bør afsættes tilstrækkelig tid til at udarbejde fyldestgørende informations- og vejledningsmateriale om såvel eksisterende kontrol- og reaktionsmulighed som den kommende mulighed for frivilligt tilsyn.

Advokatfirmaet Morten Tarp anfører, at de ikke er enige med Erhvervsministeriet i, at oplysninger og dokumenter, der skal indsendes til Erhvervsstyrelsen i forbindelse med aktivisering og frivilligt tilsyn, kan anmeldes digitalt til straksregistrering, dvs. uden manuel sagsbehandling, eller at ordningen kun vil medføre ”mindre administrative konsekvenser” for virksomhederne, og at ikrafttrædelsesdatoen også af den grund bør udsættes.

Kommentar

Med lovforslaget om aktivisering vil virksomheder fremadrettet frivilligt kunne beslutte at blive underlagt et offentligt tilsyn, som både fører kontrol med den bundne reserve og som skal godkende ændringer af vedtægtsbestemmelserne om bunden reserve eller opløsning.

Det er vurderingen, at bestemmelserne ikke er af en sådan ekstraordinær eller indgribende karakter, at det er grundlag for at lave en særskilt ikrafttrædelsesdato, som ligger mere end halvandet år efter den forventede vedtagelse af lovforslaget. Det bemærkes i den forbindelse, at der ikke er praksis for at udskyde ikrafttrædelsen af erhvervsrettet lovgivning længere end til førstkommande halvår (1. januar eller 1. juli) efter vedtagelsen af lovforslaget, medmindre der er tale om lovgivning af særlig indgribende karakter eller andre forhold gør sig gældende, f.eks. udvikling eller tilpasning af it-systemer. Det er frivilligt for virksomheder, om de ønsker at benytte

sig af muligheden for aktivsikring, og allerede af den grund vurderes det, at ikrafttrædelsesdatoen ikke skal udsættes.

Det tilstræbes altid, at der udarbejdes et tilstrækkeligt fyldestgørende lov-materiale – og i tillæg hertil efterfølgende også supplerende vejlednings-materiale, hvis det vurderes nødvendigt – så virksomheder og rådgivere får et tilstrækkeligt indblik i lovbestemmelsernes anvendelsesområde. Erhvervsstyrelsen står desuden til rådighed for henvendelser fra både virksomheder og rådgivere, som måtte ønske erhvervsrettet vejledning om anvendelsen af bl.a. erhvervsvirksomhedsloven og øvrige erhvervsrettede love.

For så vidt angår høringssvaret om digital anmeldelse og straksregistrering i forbindelse med aktivsikring og tilsyn, forstås høringssvaret således, at der henvises til følgende del af lovforslagets afsnit 5, hvor der står: ”Lovforslaget understøtter digital kommunikation i overensstemmelse med princip 2, idet de oplysninger og dokumenter, der vil skulle indsendes til Erhvervsstyrelsen, hvis der gøres brug af de foreslåede muligheder for passive deltagere, aktivsikring og omdannelse, vil kunne anmeldes digitalt.” og at ” ...[de]r er i lovforslaget lagt vægt på princip 3, da det som udgangspunkt vil understøtte princippet om muliggørelse af automatisk sagsbehandling.”.

Alle anmeldelser om registreringspligtige forhold for virksomheder med begrænset ansvar vil som udgangspunkt skulle foretages digital via Erhvervsstyrelsens selvbetjeningsløsning. Anmeldte forhold kan enten føre til straksregistrering eller udtages til manuel sagsbehandling. En beslutning om aktivsikring vil indebære, at anmeldte forhold udtages til manuel sagsbehandling for at tilsynsmyndigheden kan varetage sin tilsynsopgave. Dette vil blive tydeliggjort i lovbemærkningerne.

Det vurderes, at der alene er tale om en ”mindre administrativ konsekvens” for de virksomheder, som frivilligt vælger aktivsikring og offentligt tilsyn. Den mindre administrative konsekvens består i at hensætte beløb til bunden reserve og at indsende de nødvendige dokumenter og oplysninger til Erhvervsstyrelsen.

Lovforslaget opretholdes uændret, men det tydeliggøres i lovbemærkningerne, at anmeldelser og registreringer vedrørende aktivsikring vil blive udtaget til manuel sagsbehandling.

3.5 Årsrapport, balancesum, kapitalkrav og kapitalberedskab

3.5.1 Kapitalkrav og kapitalberedskab

Kuratorforeningen angiver, at virksomhedsformerne A.M.B.A. og F.M.B.A. hidtil har haft en begrænset udbredelse, fordi deltagerne som udgangspunkt skulle være enten leverandører eller aftagere af ydelser fra virksomheden. Kuratorforeningen anfører, at med præciseringen af, at selskabsdeltagerne blot skal yde en arbejdsindsats, hvilket er almindeligt for små virksomheder, vil virksomhedsformerne kunne anvendes som alternativ til et kapitalselskab. Kuratorforeningen påpeger, at det er deres erfaring, at selskaber med begrænset ansvar, der kan stiftes uden kapital, ofte har en kort levetid og ophører ved konkurs med deraf følgende økonomiske tab for kreditorerne, og bemærker, at en del af forklaringen er, at det er vanskeligt at påbegynde og drive en virksomhed uden kapital. Hertil bemærkes, at de mange konkurser imidlertid skyldes, at disse selskaber bevidst bliver anvendt til at afløfte krav fra kreditorer, herunder navnlig A-skat, AM-bidrag, moms og øvrige afgifter. Kuratorforeningen henviser til, at der tidligere har været selskabsformer med begrænset ansvar, herunder S.M.B.A., som kunne stiftes uden kapital, og at en analyse af selskabsformen i forbindelse med evalueringen af selskabsloven i 2013 viste, at S.M.B.A.'er oftere gik konkurs eller blev tvangsopløst end kapitalselskaber, og at muligheden for at stifte S.M.B.A.'er af denne grund blev afskaffet ved lov nr. 616 af 12. juni 2013. Kuratorforeningen henviser desuden til, at tilsvarende var tilfældet med iværksætterselskaber (IVS), hvor adgangen til stiftelse ophørte den 15. april 2019.

Kuratorforeningen bemærker, at for at undgå, at den foreslåede ændring af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder fører til lignende utilsigtet anvendelse af A.M.B.A.'er og F.M.B.A.'er, bør der indføres et kapitalkrav for disse virksomhedsformer svarende til det, der gælder for anpartsselskaber. Kuratorforeningen anfører, at der som minimum bør indføres skærpede registreringskrav således, at selskabsdeltagelse på baggrund af egen arbejdsindsats kun kan ske i forhold til én virksomhed, og at man herved vil afværge de seriestiftelser, der har kendetegnet misbruget af S.M.B.A.'er og IVS'er.

Advokatfirmaet Morten Tarp foreslår, at der indføres krav i erhvervsvirksomhedsloven om, at virksomheden til enhver tid skal have et forsvarligt

kapitalberedskab og tilstrækkelig likviditet til at betale nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder, og om ledelsens ansvar og handlepligt, når det krav ikke er opfyldt eller må forudses ikke at kunne overholdes.

Kommentar

For virksomheder med begrænset ansvar er det et krav, at virksomheden skal adskille sig væsentligt fra kapital-selskaber for at sikre, at virksomheder, der reelt er aktie- eller anpartsselskaber, men som ikke ønsker at opfylde selskabslovens regler, ikke i stedet vælger at lade sig registrere med begrænset hæftelse efter erhvervsvirksomhedsloven.

Virksomheder omfattet af erhvervsvirksomhedsloven er karakteriseret ved at være personlige virksomheder. I modsætning hertil er de selskaber, der er omfattet af selskabsloven, som alle er karakteriseret ved at være kapital-selskaber. Personlige virksomheder er bl.a. kendetegnet ved, at der ikke er krav om en vedtægtsbestemt minimumskapital, og at ejernes indflydelse i virksomheden ikke er afhængig af eventuelt kapitalindskuds størrelse. Kapital-selskaber skal i modsætning hertil have en bestemt minimumskapital, og selskabskapitalen skal fremgå af kapital-selskabets vedtægter, og kapitalejernes indflydelse afhænger af den enkeltes indskud i selskabet. Det vurderes derfor, at der ikke er grundlag for at indføre et kapitalkrav for virksomheder med begrænset ansvar, da et lovfastsat kapitalkrav for virksomheder med begrænset ansvar vil bryde med virksomhedens særlige kendetegn og formålet med at adskille sig væsentligt fra kapital-selskaber. Endvidere vil et sådan krav have den konsekvens, at nogle iværksættere får vanskeligere ved at starte en virksomhed. Virksomheder med begrænset ansvar anses derfor for at være et vigtigt et alternativ til kapital-selskaber.

Ift. Kuratorforeningens bekymring for seriestiftelser bemærkes det, at iværksættere kan have et ønske om at stifte flere virksomheder med forskellige formål, og en begrænsning i adgangen hertil vurderes at være u hensigtsmæssig. Hertil bemærkes, at skuffevirksomheder ikke anses at opfylde betingelsen om erhvervsdrift, og at Erhvervsstyrelsens praksis siden juli 2010 har været at nægte registrering heraf.

Da der med den foreslåede lovændring alene er tale om en tydeliggørelse af gældende ret, forventes det ikke, at lovændringen vil medføre en væsentlig stigning i antallet af nye virksomheder med begrænset ansvar.

For så vidt angår Advokatfirmaet Morten Tarps forslag om at indsætte krav til kapitalberedskaber i erhvervsvirksomhedsloven bemærkes det, at der allerede gælder sådanne krav. Siden 1. januar 2020 har ledelsen i virksomheder med begrænset ansvar været forpligtet til at vurdere den økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt. Det følger af erhvervsvirksomhedslovens § 12, stk. 1, at selskabslovens §§ 115, 117 og 118 om bestyrelsens og direktionens opgaver finder tilsvarende anvendelse for virksomheder med begrænset ansvar. Det indebærer bl.a., at ledelsen er forpligtet til at vurdere den økonomiske situation og sikre, at virksomhedens kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde virksomhedens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder. Det er vurderingen, at de gældende bestemmelser er tilstrækkelige.

3.5.2 Krav til årsrapport og balancesum

FH anfører, at det vil være oplagt og hensigtsmæssigt, at den bundne reserve fremgår separat fra øvrige reserver af årsregnskaberne for virksomheder, der har indført en bunden reserve, da det vil give gennemsigtighed til medlemmerne af virksomheden og til offentligheden omkring disse midler.

Kooperationen anfører, at der ideelt set bør være en vis gennemsigtighed eller offentlighed omkring den bundne reserve.

Advokatfirmaet Morten Tarp anfører, at der som betingelse for tilvalg af aktivsikring bør stilles krav om aflæggelse af revideret årsrapport efter årsregnskabsloven.

Advokatfirmaet Morten Tarp foreslår, at der som betingelse for at blive omfattet af den frivillige tilsynsordning, stilles krav om, at virksomhedens balancesum i henhold til senest godkendte reviderede årsrapport på tidspunktet for beslutningen om frivilligt tilsyn skal udgøre minimum 300.000 kr., svarende til hvad der gælder for grundkapitalen i erhvervsdrivende fonde.

Kommentar

Med lovforslaget er der ikke lagt op til at indføre bestemmelser i årsregnskabsloven om, at oplysninger om den bundne reserve skal fremgå særskilt i årsrapporten.

Det anerkendes, at krav om oplysninger om den bundne reserve i årsrapporten sammenholdt med krav om aflæggelse af revideret årsrapport vil kunne give en øget offentlig transparens omkring den bundne reserve. Det vurderes imidlertid, at det afgørende for at skabe en ordening, som der kan være tillid til, først og fremmest er, at der føres et offentligt tilsyn med aktivsikringen. Tilsynsmyndigheden kan forlange de oplysninger af virksomhedens ledelse eller revisor, der er nødvendige til varetagelsen af sine opgaver, jf. den foreslåede § 19 j, stk. 2, i erhvervsvirksomhedsloven.

Det vurderes i den forbindelse, at der ikke er grundlag for, at der som supplement til tilsynet også stilles krav om, at der aflægges revideret årsrapport.

Det vurderes også, at der ikke er grundlag for at indføre et krav om balancenum på 300.000 kr. for tilvalg af aktivsikring. Et sådan krav vil kunne have den konsekvens, at nogle små eller helt nystartede virksomheder med begrænset ansvar ikke kan tilvælge aktivsikring, hvilket der ikke er nogen saglig begrundelse for.

3.6 Medlemskommunikation

3.6.1 Forslaget i forhold til øvrige videregivelsesregler i lov om finansiel virksomhed og lov om forsikringsvirksomhed

Tænketanken Demokratisk Erhverv, TryghedsGruppen, Forenet Kredit, Velliv, og F&P foreslår at det bliver præciseret, at lovforslaget ikke indskrænker mulighederne for at videregive oplysninger efter § 82, stk. 1, i lov om forsikringsformidling og § 117, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed. Demokratisk Erhverv bemærker i tillæg hertil, at de nye bestemmelser om videregivelse af en kundes navn og kontaktoplysninger kan føre til, at den hidtidige praksis for berettiget videregivelse af fortrolige oplysninger, bliver ændret eller glemt.

Kommentar

Forslaget ændrer ikke på, at en finansiel virksomhed eller et forsikrings-selskab kan videregive fortrolige oplysninger, når det er berettiget efter § 82, stk. 1, i lov om forsikringsvirksomhed og § 117, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed, eller videregivelsen er omfattet af andre videregivelsesmuligheder i lov om forsikringsvirksomhed eller lov om finansiel virksomhed. Bestemmelserne ændrer derfor heller ikke på, at andre oplysninger end kundens navn og kontaktoplysninger kan videregives til den virksomhed,

der helt eller delvist ejer den finansielle virksomhed eller forsikringselskabet, hvis videregivelsen er berettiget eller er omfattet af andre videregivelsesmuligheder i henholdsvis lov om finansiell virksomhed og lov om forsikringsvirksomhed.

Bestemmelserne berører dermed ikke den hidtidige praksis for berettigede videregivelse men præciserer muligheden for at videregive kundens navn og kontaktoplysninger i visse situationer. Det bør tydeliggøres i bemærkningerne til lovforslaget.

Bemærkningerne til de enkelte bestemmelser om videregivelse præciseres, så det mere klart fremgår, at der ikke er tale om en ændring af de allerede gældende regler og praksis, men at de foreslåede bestemmelser alene skal gøre det klart, at videregivelse af kundens navn og kontaktoplysninger i disse situationer er muligt.

3.6.2 Videregivelse af personnummer og CVR-nummer som kontaktoplysning

Tænketanken Demokratisk Erhverv, Forenet Kredit, Velliv, og LB bemærker, at personnummer og CVR-nummer er nødvendig kontaktoplysning, når det er relevant at sende sikker digital post.

Kommentar

Personnummer og CVR-nummer er nødvendige for at kunne kommunikere sikkert digitalt. For at sikre klarhed om, at de finansielle virksomheder og forsikringselskaber kan videregive personnummer og CVR-nummer som kontaktoplysning for at kommunikere sikkert digitalt, bør det fremgå direkte af bestemmelsen.

Lovforslaget justeres, så det fremgår eksplicit, at personnummer og CVR-nummer kan videregives som en kontaktoplysning, hvis der er behov for at kommunikere sikkert digitalt.

3.6.3 Betegnelse af de personer, der optages i den demokratiske virksomhed

TryghedsGruppen bemærker, at formuleringen "[...] kunden er eller kan blive medlem af foreningen eller ejer af virksomheden [...]" er uhensigtsmæssig, fordi betegnelsen for deltagerne i virksomheden varierer afhængig af den enkeltes virksomhedsstruktur, og "ejer af virksomheden" typisk ikke

anvendes af de virksomheder, som bestemmelsen er relevant for. Med henvisning til kapitel 5 a i erhvervsvirksomhedsloven foreslår de at anvende betegnelsen ”deltager i virksomheden”.

Kommentar

Betegnelsen ”deltager” er anvendt flere steder i reguleringen af virksomheder, herunder i erhvervsvirksomhedsloven. Ved brug af betegnelsen ”deltager” anvendes en bredere formulering, som dækker det tilsigtede anvendelsesområde bedre. Terminologien i lovforslaget bør derfor være ”deltager i virksomheden” og ikke ”ejer af virksomheden”.

Terminologien i lovforslaget justeres, så ”ejer af virksomheden” ændres til ”deltager i virksomheden”.

3.6.4 Den videre kommunikation med medlemmerne eller deltagerne i de demokratiske virksomheder

Tænketanken Demokratisk Erhverv, Forenet Kredit, TryghedsGruppen og LB foreslår, at der i bemærkningerne til de enkelte bestemmelser indsættes eksempler på, hvad der kan kommunikeres til medlemmerne. De henviser til afsnittene i bemærkningerne, hvoraf det fremgår, at forslaget vil gøre det lettere for borgeren at få meddelelse om medlemskabet i foreningen eller virksomheden f.eks. om formål, de repræsentative medlemsdemokratier, udvikling og aktiviteter, og eventuel gøre brug af medlemskabet.

TryghedsGruppen bemærker, at de går ud fra, at ”aktiviteter” forstås bredt og derved omfatter medlemsaktiviteter og almennyttige aktiviteter.

Kommentar

I bemærkningerne til de enkelte bestemmelser fremgår det, at forslaget vil medføre, at virksomheder eller foreninger, der ejer en finansiel virksomhed eller et forsikringselskab, lettere kan kommunikere med kunderne i den finansielle virksomhed eller forsikringselskabet om deres medlemskab i virksomheden eller foreningen, f.eks. om formål, de repræsentative medlemsdemokratier, udvikling og aktiviteter, så kunden kan gøre brug af sit medlemskab og de dertilhørende rettigheder. For at eksemplificere aktiviteterne bør medlemsaktiviteter og almennyttige aktiviteter tilføjes til bemærkningerne til lovforslaget. Lovforslaget specificerer ikke udtømmende hvilket indhold der kan være i kommunikationen. Dog må oplysningerne ikke bruges til kommunikation, som indeholder rådgivning og markedsføring.

Forslaget skal gøre reglerne om videregivelse for de finansielle virksomheder og forsikringselskaberne mere klare, så der ikke er tvivl om, at de finansielle virksomheder og forsikringselskaberne kan videregive en kundes navn og kontaktoplysninger til de virksomheder eller foreninger, som kunderne bliver deltager eller medlem af, når de bliver kunde i den finansielle virksomhed eller forsikringselskabet (de demokratiske virksomheder). Forslaget regulerer derved ikke kommunikationen mellem den demokratiske virksomhed og deres medlemmer. Behandlingen af personoplysninger i forbindelse med kommunikationen mellem de demokratiske virksomheder og deres medlemmer vil til enhver tid være reguleret af de databeskyttelsesretlige regler.

Lovforslagets bemærkninger præciseres, så det fremgår, at medlemsaktiviteter og almennyttige aktiviteter er eksempler på aktiviteter, der kan kommunikeres om til medlemmerne.

3.6.5 Videregivende oplysninger må ikke bruges til markedsføring og rådgivning

F&P bemærker, at det bør præciseres, hvad der forstås ved rådgivning, når det fremgår af bemærkningerne, at oplysninger videregivet efter de foreslåede bestemmelser ikke må bruges til markedsføring og rådgivning.

Kommentar

Videregivelse efter de foreslåede bestemmelser må ikke ske med andet formål end kommunikation om medlemskabet og de dertilhørende rettigheder i foreningen eller virksomheden, der ejer forsikringselskabet eller den finansielle virksomhed. I bemærkningerne er markedsføring og rådgivning angivet som eksempler på formål, der falder udenfor bestemmelsen. Markedsføring og rådgivning er andre steder i bemærkninger til videregivelsesreglerne i lov om finansiel virksomhed og lov om forsikringsvirksomhed nævnt som eksempler på formål, hvor videregivelse ikke vil kunne ske. Det gælder f.eks. ved videregivelse af sædvanlige oplysninger om kundeforhold til brug for varetagelse af administrative opgaver i medfør af § 118 i lov om finansiel virksomhed og § 83 i lov om forsikringsvirksomhed. Rådgivning er ikke nærmere præciseres i disse bemærkninger.

Demokratiske virksomheder er ikke defineret i lovgivningen, og der er begrænset kendskab til virksomhedernes ydelser og fremtidige udvikling. Det kan derfor ikke udelukkes, at virksomhederne yder eller i fremtiden vil yde

rådgivning. Af hensyn til at sikre ensretning med de øvrige videregivelsesregler og for at sikre, at de demokratiske virksomheder ikke får en mulighed for at bruge videregivende oplysninger i et bredere omfang end påtænkt bør bemærkningerne til de foreslåede bestemmelser følge bemærkningerne til andre videregivelsesbestemmelser i samme love.

3.6.6 Videregivelse af valggruppe

Forenet Kredit bemærker, at det i bestemmelsen om de finansielle virksomheders videregivelse af en kundes navn og kontaktoplysninger ikke fremgår, at der kan modtages oplysninger om typen af medlemskab, som kundeforholdet berettiger (privat eller erhverv). Denne oplysning er relevant for, at Forenet Kredit ved, hvilke aktiviteter, muligheder og rettigheder der er relevant for det pågældende medlemskab.

Kommentar

Forslaget tillader videregivelse af kundens navn og kontaktoplysninger, hvor særligt navnet på kunden i mange tilfælde viser, hvorvidt der er tale om en erhvervskunde eller privatkunde. Med indstillingen om, at det i bestemmelsen præciseres, at der som kontaktoplysning må videregives personnummer og CVR må det blive klart, hvorvidt der er tale om en privat- eller erhvervskunde.

Forslaget ændrer desuden ikke på muligheden for en berettiget videregivelse efter § 117, stk. 1, i lov om finansiell virksomhed. Den finansielle virksomhed vil derfor uanset eventuelle begrænsninger i den foreslåede bestemmelse kunne foretage en vurdering efter § 117, stk. 1, i lov om finansiell virksomhed, og komme frem til, at oplysningerne om typen af medlemskab kan videregives herefter, hvis videregivelsen i øvrigt sker i overensstemmelse med de databeskyttelsesretlige regler.

Lovforslaget præciseres, så det fremgår, at oplysning om, hvorvidt et kundeforhold er privat eller erhverv, kan være relevant for deltagelsen eller medlemskabet i ejervirksomheden eller foreningen.

3.6.7 Kravet om at foreningen eller virksomheden er hel eller delvis ejer af den finansielle virksomhed eller forsikringsselskabet

Østifterne bemærker, at de er nævnt som en demokratisk virksomhed i Ekspertarbejdsgruppen om demokratiske virksomheders rapport, men at foreningen ikke helt eller delvist ejer de to forsikringsselskaber, hvor deres medlemmer er kunder. Forsikringsselskaberne kan derfor ikke benytte den

foreslåede bestemmelse til at videregive kundernes navn og kontaktoplysninger til Østifterne.

Kommentar

Begrebet ”demokratisk virksomhed” dækker ikke over en selvstændig virksomhedsform og demokratiske virksomheder kan frit organiseres inden for de eksisterende virksomhedsformer, jf. Ekspertarbejdsgruppens rapport s. 6. Derfor kan demokratiske virksomheder også have forskellige strukturer.

Ordlyden i de foreslåede bestemmelser om videregivelse forsøger at rumme en lang række af de tiltænkte virksomheder og foreninger. Bestemmelserne skal dog også tilstrækkeligt tydeligt afgrænse de virksomheder, som ikke er tiltænkt at skulle bruge bestemmelserne til videregivelse. Kravet om, at virksomheden eller foreningen helt eller delvist skal eje den finansielle virksomhed eller forsikringsselskabet er med til tydeligt at afgrænse de foreslåede bestemmelser. Derfor vurderes det ikke hensigtsmæssigt at ændre loven som foreslået.

De foreslåede bestemmelser ændrer ikke på reglerne om mulighed for en berettiget videregivelse efter § 82, stk. 1, i lov om forsikringsformidling, og § 117 stk. 1, i lov om finansiell virksomhed. De to forsikringsselskaber vil som altovervejende udgangspunkt kunne videregive kundernes navn og kontaktoplysninger til Østifterne til brug for medlemskommunikation med hjemmel i § 82, stk. 1, i lov om forsikringsformidling, hvis videregivelsen i øvrigt er i overensstemmelse med de databeskyttelsesretlige regler.

Lovforslaget opretholdes uændret, men det præciseres i bemærkningerne til lovforslaget, at foreninger eller virksomheder, der ikke er helt eller delvis ejer af den finansielle virksomhed eller forsikringsselskabet, i medfør af § 82, stk. 1, i lov om forsikringsformidling, og § 117, stk. 1, i lov om finansiell virksomhed, som altovervejende hovedregel kan videregive kundens navn og kontaktoplysninger til brug for medlemskommunikation til foreningen eller virksomheden, hvor kunderne i den finansielle virksomhed eller forsikringsselskabet bliver medlem eller deltager.

3.6.8. Samme videregivelsesmulighed for andre virksomheder

Finans Danmark bemærker, at ordlyden i bestemmelsen ikke gør det muligt for koncernforbundne virksomheder at videregive oplysninger med hjemmel i bestemmelserne. Desuden bemærker de, at investeringsforeninger ikke er omfattet af bestemmelsens ordlyd.

Kommentar

Det bemærkes, at formålet med lovforslaget er at forbedre demokratiske virksomheders kommunikationsmuligheder med deres medlemmer. Lovforslaget har ikke til formål at ændre videregivelsesreglerne for alle virksomheder.

3.7 Frakendelse af retten til at være ledelsesmedlem som følge af digitaliseringsdirektivet

3.7.1 Registreringsnægtelse og afregistrering som ledelsesmedlem

DI anfører til forslagens § 23 f, stk. 1, i selskabsloven og de tilhørende bemærkninger, at det kan overvejes at ændre bestemmelsens ordlyd om, at Erhvervsstyrelsen ”kan” afvise at registrere eller ”kan” afregistrere personer, der er eller bliver frakendt retten til at være ledelsesmedlem i en erhvervsvirksomhed iht. lovgivningen her i landet eller i et andet EU-/EØS-lands lovgivning, til, at Erhvervsstyrelsen ”skal” afvise at registrere eller ”skal” afregistrere sådanne personer. DI pointerer, at der dermed sikres overensstemmelse med den foreslåede § 112, stk. 1, i selskabsloven, og at det tydeliggøres, at Erhvervsstyrelsen har en pligt – og ikke en skønsbeføjelse – til at nægte registrering eller afregistrering af den pågældende person som ledelsesmedlem, når betingelsen for forbuddet i § 112, stk. 1, er opfyldt.

Kommentar

I lovforslagets § 23 f, stk. 1, i selskabsloven foreslås det, at hvis en person er eller bliver frakendt retten til at være ledelsesmedlem i en erhvervsvirksomhed i henhold til lovgivningen her i landet eller et andet EU-/EØS-lands lovgivning, kan Erhvervsstyrelsen afvise at registrere den pågældende, eller styrelsen kan afregistrere den pågældende.

Erhvervsstyrelsens afgørelse om at afvise en registrering eller afregistrere en person i medfør af det foreslåede § 23 f, stk. 1, i selskabsloven vil ske som led i, at Erhvervsstyrelsen indhenter oplysninger om den pågældende person i frakendelsesregisteret eller konkurskarantænerregisteret eller ved at rette henvendelse til et andet EU-/EØS-land. Viser det sig, at den person, der indhentes oplysning om, er frakendt retten til at være ledelsesmedlem her i landet eller i det pågældende EU/EØS-land, kan personen ikke være medlem af et dansk kapital-selskabs registreringspligtige ledelse, jf. forslagens § 112, stk. 1, i selskabsloven.

Afgørelsen vil dermed bero på en objektiv konstaterbar oplysning, som er bekræftet af den kompetente myndighed. Bestemmelsen i forslaget § 23 f, stk. 1, vil derfor adskille sig fra det gældende § 23 f, stk. 1, som foreslås at blive stk. 2, hvor der er tale om en skønmæssig vurdering af, om et medlem af ledelsen faktisk udøver ledelsen.

Erhvervsstyrelsens afvisning af registreringen eller afregistrering forudsætter, at Erhvervsstyrelsen bliver bekendt med oplysningen om, at ledelsesmedlemmet er frataget retten til at være ledelsesmedlem som led i Erhvervsstyrelsens registreringskontrol eller som efterfølgende kontrol. Indhentelse af oplysninger om frakendelser vil indgå i Erhvervsstyrelsens risikobaserede kontrol.

Det vurderes derfor hensigtsmæssigt at tydeliggøre i bestemmelsens ordlyd, at Erhvervsstyrelsen vil afvise at registrere eller afregistrere en person som ledelsesmedlem, hvis personen er eller bliver frakendt retten til at være ledelsesmedlem i en erhvervsvirksomhed i henhold til lovgivningen her i landet eller et andet EU-/EØS-lands lovgivning.

Lovforslagets § 23 f, stk. 1, i selskabsloven ændres, således at hvis Erhvervsstyrelsen får kendskab til, at en person er eller bliver frakendt retten til at være ledelsesmedlem i en erhvervsvirksomhed i henhold til lovgivningen her i landet eller et andet EU-/EØS-lands lovgivning, vil Erhvervsstyrelsen afvise at registrere eller afregistrere personen.

3.7.2 Anmelderansvar

Danske Advokater anfører til lovforslagets § 112, stk. 1, i selskabsloven og de tilhørende bemærkninger, at anmelderansvaret i selskabsloven ikke med rimelighed kan udstrækkes til en indeståelse for, at en person, der registreres eller anmeldes til registrering som ledelsesmedlem i et kapital-selskab, ikke er frakendt retten til at være ledelsesmedlem i henhold til lovgivningen her i landet eller i et andet EU-/EØS-land. Danske Advokater bemærker i denne forbindelse, at der er tale om en betydelig udvidelse af anmelderansvaret med en implicit undersøgelsespligt, som rækker langt udover det ansvar, som med rimelighed kan pålægges en anmelder af en ledelsesændring.

Danske Advokater påpeger, at medmindre der - med respekt af hensynene i lovgivningen om beskyttelse af persondata - etableres et centralt europæisk register med registrering af den omhandlede personkreds og med en gebyrfri mulighed for anmelderen til enkelt og entydigt at kunne afdække, om en person er frakendt ledelsesretten i et af de omhandlede lande, og dette alene på grundlag af de oplysninger, der normalt skal bruges i forbindelse med en (anmeldelse til) registrering, bør forholdet undtages fra anmelderansvaret.

Danske Advokater opfordrer til, at Erhvervsstyrelsen søger at etablere automatiserede registreringsmæssige begrænsninger, hvor den nødvendige screening kan foretages på grundlag af den information, som Erhvervsstyrelsen i sin egenskab af tilsyns- og registreringsmyndighed har adgang til, herunder information i Business Register Interconnection System (BRIS).

Kommentar

Registreringspligtige oplysninger, herunder medlemmer af et kapital-selskabs ledelsesorganer skal anmeldes til registrering i Erhvervsstyrelsen, jf. selskabslovens § 9. Det følger af det gældende § 15, stk. 1, i selskabsloven, at registrering ikke må finde sted, hvis det forhold, der ønskes registreret, ikke opfylder bestemmelser i selskabsloven. Efter stk. 2 indestår anmelderen for, at registreringen eller anmeldelsen er lovligt foretaget. Der erindres i denne forbindelse om straffelovens § 296, stk. 1, nr. 2, litra d, hvorefter den, som giver urigtige eller vildledende oplysninger om juridiske personers forhold ved anmeldelse til en registreringsmyndighed, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

Der påhviler anmelder en særlig forpligtelse til at sikre, at selvregistrering ved brug af tilgængelige it-registreringsløsninger ikke gennemføres i strid med lovgivningens eller vedtægternes forskrifter, jf. lovbemærkningerne til § 15, stk. 2. Det fremgår desuden, at ved anmelder forstås den person eller det firma, der i forbindelse med det registreringspligtige forhold formelt anføres som anmelder.

Anmelderansvaret indebærer, at anmelder skal sikre sig, at selskabslovens bestemmelser er overholdt.

Når anmelder vil sikre sig, at en person opfylder kravet om at være myndig, indhentes dokumentation for fødselsdato til brug for registreringen. Der er med frakendelser ikke den samme adgang til at indhente dokumentation,

og der er med lovforslaget ikke lagt op til, at anmelder skal søge oplysningen dokumenteret ved henvendelse til den relevante myndighed.

Anmelderansvaret omfatter som minimum, hvad anmelder ved eller burde vide. Heri ligger bl.a. en pligt til at foretage den fornødne undersøgelse af forholdet. Det kan f.eks. ske ved at anmode selskabet eller den pågældende person om at bekræfte, at vedkommende opfylder selskabslovens betingelser for at kunne blive registreret som ledelsesmedlem. Hvis anmelder kan dokumentere dette, og det viser sig, at den afgivne oplysning var urigtig, vil anmelder ikke have tilsidesat sine forpligtelser forbundet med anmelderansvaret efter selskabslovens § 15, stk. 2.

Der vurderes ikke at være grundlag for at undtage forslaget § 112, stk. 1, i selskabsloven fra anmelderansvaret i det gældende § 15, stk. 1, i selskabsloven. Det vurderes dog hensigtsmæssigt, at det tilføjes i de specielle bemærkninger til lovforslagets § 112, stk. 1, i selskabsloven, at anmelder ikke vil have tilsidesat sine forpligtelser forbundet med anmelderansvaret, hvis anmelder kan dokumentere at have spurgt selskabet eller det pågældende ledelsesmedlem, om personen er frataget retten til at være ledelsesmedlem i en erhvervsvirksomhed i henhold til lovgivningen her i landet eller til et andet EU-/EØS-lands lovgivning, og det viser sig, at den afgivne oplysning var urigtig.

Det følger af digitaliseringsdirektivets art. 13 i, stk. 3, at medlemsstaterne skal være i stand til at besvare anmodninger fra andre medlemsstater om, hvorvidt et ledelsesmedlem er frataget retten til at være ledelsesmedlem i den medlemsstat, som skal besvare anmodningen. Efter artikel 13 i, stk. 4, skal udvekslingen af sådanne oplysninger mellem de kompetente myndigheder i medlemsstaterne ske via registersammenkoblingssystemet BRIS.

Når en anmelder har anmeldt et ledelsesmedlem til registrering, vil Erhvervsstyrelsen i forbindelse med styrelsens risikobaserede registreringskontrol kunne udtage anmeldelsen af registreringen med henblik på enten at slå det pågældende ledelsesmedlem op i konkurskarantæne- eller fratagelsesregisteret eller at rette henvendelse til et andet EU-/EØS-lands kompetente myndighed.

Erhvervsstyrelsen vil også kunne rette henvendelse til et andet EU-/EØS-land, efter at registreringen af ledelsesmedlemmet er gennemført, jf. sel-

skabslovens § 23 a, stk. 3, som led i Erhvervsstyrelsens risikobaserede kontrol. Derudover vil Erhvervsstyrelsen ifølge lovforslaget have mulighed for at indhente oplysninger i de tilfælde, hvor styrelsen bliver bekendt med forhold, der giver en begrundet formodning for, at den pågældende er frataget retten til at være ledelsesmedlem, f.eks. på baggrund af medieomtale heraf.

Udvekslingen af oplysningerne mellem Erhvervsstyrelsen og de kompetente myndigheder i andre EU-/EØS-lande vil ske gennem registersammenkoblingssystemet BRIS.

Viser det sig, at den person, der indhentes oplysning om, er frataget retten til at være ledelsesmedlem her i landet eller i det pågældende EU-/EØS-land, kan personen ikke være medlem af et kapital-selskabs registreringspligtige ledelse, og styrelsen vil afvise registrering af den pågældende, jf. det foreslåede § 23 f, stk. 1. Ansvar for at have afgivet en urigtig oplysning om, at ledelsesmedlemmet ikke er frataget retten til at være ledelsesmedlem, vil som udgangspunkt påhvile anmelder, jf. selskabslovens § 15, stk. 2.

Digitaliseringsdirektivet lægger ikke op til, at der skal etableres et centralt europæisk register med registrering af den omhandlede personkreds og med en gebyrfri mulighed for anmelderen til enkelt og entydigt at kunne afdække, om en person er frataget ledelsesretten i et af de omhandlede lande. Direktivet lægger alene op til, at udvekslingen af oplysninger gennem BRIS sker mellem medlemslandene. Det er vurderingen, at det endvidere vil være en administrativ byrde at pålægge anmelder at skulle slå ledelsesmedlemmer op i et centralt europæisk register.

Forslaget opretholdes uændret, men det uddybes i lovbemærkningerne, hvad der forventes af anmelder ift. pligten til at sikre lovens overholdelse.

3.8 Lovforslagets anvendelsesområde

3.8.1 Udvidelse af lovforslaget til at omfatte andelsvirksomheder med personlig hæftelse

Advokatfirmaet Morten Tarp bemærker, at Erhvervsministeriets udkast kun omfatter virksomhedsformer med begrænset ansvar, dvs. foreninger, selskaber og andelsvirksomheder, der forkortes F.M.B.A, S.M.B.A og A.M.B.A, og anparts- og aktieselskaber, forkortet ApS og A/S, men ikke

andelsvirksomheder med personlig hæftelse. Hertil bemærkes, at den manglende inddragelse af andelsvirksomheder med personlig hæftelse i lovgivningsinitiativet generelt er problematisk og begrænser i høj grad de tilsligtede effekter, da andelen af demokratiske virksomheder er størst netop for denne virksomhedsform, der også som den eneste på erhvervsvirksomhedslovens område har været i vækst gennem de seneste år, jf. de i høringsvaret angivne to oversigter. Advokatfirmaet Morten Tarp anfører særskilt, at der bør indføres en adgang for at andelsvirksomheder med personlig hæftelse kan omdannes til virksomheder med begrænset ansvar og tilsvarende den anden vej.

Kommentar

Høringsvaret forstås således, at der ved "andelsvirksomheder" henvises til et interessentskab (I/S) eller kommanditselskab (K/S), der samtidig opfylder et andelsformål, jf. erhvervsvirksomhedslovens § 4, jf. § 2, stk. 1 og stk. 2.

Lovforslaget udmønter Aftale om demokratiske virksomheder, der gennemfører en række af de initiativer, som er anbefalet af Ekspertarbejdsgruppen om demokratiske virksomheder. Det overordnede formål med Ekspertarbejdsgruppens anbefalinger var at sikre, at demokratiske virksomheder ligestilles med øvrige virksomhedstyper med en målsætning om, at virksomheder, der har demokratisk ejerskab eller ledelse, ligestilles med virksomheder, der ejes og drives på traditionel vis (Ekspertarbejdsgruppens rapport, side 4). De af Ekspertarbejdsgruppens anbefalinger, der vedrører ændringer i lovgivningen og som også indgår i den politiske Aftale om demokratiske virksomheder, omtaler specifikt virksomheder med begrænset ansvar omfattet af erhvervsvirksomhedsloven, såsom andelsselskaber-, foreninger og selskaber med begrænset ansvar, også forkortet A.M.B.A, F.M.B.A og S.M.B.A og aktie- og anpartsselskaber omfattet af selskabsloven, forkortet A/S og ApS.

Høringsvaret forstås således, at det foreslås, at andelsvirksomheder med personlig hæftelse også bliver omfattet af 1) præcisering af muligheden for medarbejdereje, 2) muligheden for investerende medlemmer 3) mulighed for at vælge aktivsikring med tilsyn og 4) mulighed for omdannelse til et kapital-selskab.

I forbindelse med ekspertarbejdsgruppens arbejde, blev der indhentet en analyse fra CBS om barrierer for demokratiske virksomheder, som indgik

i ekspertarbejdsgruppens arbejde med at fastsætte anbefalinger. CBS-analysen foreslog bl.a., at der også skulle indsættes omdannelsesmuligheder fra en virksomhed med personlig hæftelse omfattet af erhvervsvirksomhedsloven (interessentskab, kommanditselskab eller andelsforening med personlig hæftelse) til en virksomhed med begrænset ansvar omfattet af erhvervsvirksomhedsloven (A.M.B.A eller F.M.B.A).

Ekspertarbejdsgruppen fandt, at der ikke var grundlag for at inddrage andelsvirksomheder med personlig hæftelse i anbefalingerne.

Andelsvirksomheder med personlig hæftelse adskiller sig på et meget væsentligt punkt fra A.M.B.A'er og F.M.B.A'er, idet de ikke opstår ved en retsevneregistrering, dvs. virksomheden »kommer til live« ved registreringen. Herudover er der den væsentlige forskel, at der i andelsvirksomheder med personlig hæftelse er en eller flere af deltagerne, der hæfter ubegrænset for virksomhedens forpligtelser, mens samtlige deltagere i et andelsselskab med begrænset hæftelse og en forening med begrænset hæftelse har begrænset hæftelse for virksomhedens forpligtelser. Hertil kommer, at I/S'er og K/S'er i modsætning til virksomheder med begrænset ansvar, er skattemæssigt transparente.

Ovenstående væsentlige forskelle mellem andelsvirksomheder med personlig hæftelse og virksomheder med begrænset ansvar indebærer, at det ud fra en samlet betragtning vurderes, at lovforslagets del om investerende medlemmer og aktivsikring ikke egner sig til andelsvirksomheder med personlig hæftelse.

Det bemærkes, at andelsvirksomheder med personlig hæftelse i dag godt kan have deltagere, der bidrager med egen arbejdsindsats.

Tilsvarende gør sig gældende for lovforslagets del om muligheden for omdannelse fra en virksomhed med begrænset ansvar til et kapitalselskab. Hvis lovforslagets del om omdannelse skulle udvides til at omfatte andelsvirksomhed med personlig hæftelse, vil det forudsætte, at der blev foretaget en række tilpasninger i omdannelsesreglerne. Det vil således være nødvendigt at tage stilling til, hvorledes hæftelsen vil skulle håndteres, ligesom der ville være skattemæssige udfordringer i forbindelse med adgangen til at kunne omdanne sig til et kapitalselskab.

4. Oversigt over hørte organisationer, myndigheder m.v.

Advokatsamfundet/Advokatrådet, Akademikerne, Analyse & Tal, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arla Foods, ATP – Arbejdsmarkedets Tilfølg Pension, Bryggeriforeningen, Centralorganisationens Fællesudvalg, CEPOS – Center for Politiske Studier, Computershare, Coop, Copenhagen Business School, Danish Venture Capital and Private Equity Association, Danmarks Nationalbank, Danmarks Skibskredit A/S, Danmarks Statistik, Dansk Aktionærforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Ejendoms­mæglerforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Iværksætterforening, Dansk Metal, Dansk Standard, Danske Advokater, Danske Annoncører og Markedsførere, Danske Forsikringsfunktionærers Landsforening, Danske Maritime, Danske Rederier, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Danske Aktuarforening, Den Danske Dommerforening, Den Danske Finansanalytikerforening, Den Danske Fondsmæglerforening, Det Økonomiske Råds Sekretariat, Digitaliseringsstyrelsen, DIRF - Dansk Investor Relations Forening, DM, Domstolsstyrelsen, DSK - De Samvirkende Købmænd, Effektivt Landbrug, Erhvervsstyrelsens Området for Bedre Regulering, FH - Fagbevægelsens Hovedorganisation, Finans Danmark, Finansforbundet, Finansiell Stabilitet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, First North, Forbrugerombudsmanden, Forenet Kredit, Foreningen Danske Revisorer, Forhandlingsfællesskabet, Forsikring & Pension, FSR – Danske Revisorer, GRAKOM, HK, Ingeniørforeningen i Danmark, Intertrust (Denmark), IT-Branchen, Jorton A/S, KL, Komiteen for god Selskabsledelse, Kommunekredit, Kooperationen, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Kuratorforeningen, Københavns Universitet, Landbrug & Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, Landsdækkende Banker, LB Forsikring, Ledernes Hovedorganisation, Lokale Pengeinstitutter, Lønmodtagernes Dyrtidsfond, Managementrådgiverne, NASDAQ OMX Copenhagen A/S, OXFAM IBIS – International Bistand, International Solidaritet Oxfam, Penneo, Rigsadvokaten, Rigsrevisionen, Roskilde Universitet Center (RUC), SEGES, Skatteministeriet, SMV Danmark, Statsadvokaturen for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet, Syddansk Universitet, Tryghedsgruppen, Tænk tanken Demokratisk Erhverv, VP Securities og værdipapircentralen, XBRL Danmark, Aalborg Universitet, Aarhus BSS og Århus Universitet.

Følgende organisationer har haft bemærkninger til lovforslaget:

Advokatfirmaet Morten Tarp, Dansk Industri, Danske Advokater, DM, F&P, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Finans Danmark, Forenet Kredit, FSR – danske revisorer, Kooperationen, Kuratorforeningen, Landbrug

& Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, LB Forsikring og LB Foreningen, Trykghedsgruppen, Tænkctanken Demokratisk Erhverv, Velliv og Østifterne.